

Opiskeluhuoltosuunnitelma

1.8.2023

SISÄLLYSLUETTELO

1	JOHDANTO	5
1.1	Mitä on opiskeluhoolto	5
1.2	Opiskeluhooltosuunnitelmat.....	5
1.3	Opiskeluhoollon toimijat.....	6
2	ARVIO OPISKELUHUOLLON KOKONAISTARPEESTA JA KÄYTETTÄVISSÄ OLEVISTA OPISKELUHUOLTOPALVELUISTA	10
2.1	Opiskeluhooltopalveluiden kokonaistarve.....	10
2.1.1	Kuraattorit.....	10
2.1.2	Psykologit.....	11
2.1.3	Opiskeluterveydenhoitajat	11
2.1.4	Opiskeluterveydenhuollon lääkäri	12
3	YHTEISÖLLINEN OPISKELUHUOLTO.....	12
3.1	Yhteisöllisen opiskeluhoollon sisällöt ja painopisteet.....	12
3.2	Opiskelijoiden ja oppilaitosyhteisön hyvinvoinnin, turvallisuuden ja oppimistulosten seuraamisen käytännöt ja menetelmät	13
3.3	Opiskeluhooltoryhmien johtaminen, kokoonpano, tehtävät ja toimintatavat	14
3.4	Monialainen yhteistyö oppimisympäristöjen terveellisyden, turvallisuuden sekä oppilaitosyhteisön hyvinvoinnin tarkastamiskäytäntöjä varten.....	14
3.5	Miten tiedotetaan tutkintokohtaisista terveydentilavaatimuksista ja muista opintoihin liittyvistä edellytyksistä	14
3.6	Koulutukseen osallistumisen seuranta, poissaolojen ehkäiseminen ja niihin liittyvät toimenpiteet	15
3.7	Koulutuksen keskeytymistä ehkäisevät toimenpiteet	15
3.8	Esteettömän oppimisympäristön turvaaminen ja tapaturmien ehkäiseminen.....	15
3.9	Toimintaohjeet tupakoinnin, nikotiiniuotteiden sekä päihteiden käytön ennaltaehkäisemiseksi, päihdeongelmiin puuttumiseksi ja päihdeohjelmaisen hoitoon ohjausta varten	16

3.9.1	Esedun järjestyssäännöt	16
3.9.2	Toimintaohje Esedussa	16
4	YKSILÖKOHTAINEN OPISKELUHUOLTO	17
4.1	Kuraattori- ja psykologipalvelut	18
4.2	Opiskeluterveydenhuollon palvelut	19
4.3	Opiskeluhoitopalveluihin ohjaaminen	20
4.4	Yksittäisen opiskelijan tueksi koottavan monialaisen asiantuntijaryhmän kokoaminen, suostumuksen hankkiminen ja työskentelyyn osallistuminen	21
4.5	Opiskeluhoitokertomusten laatiminen, säilytys ja vastuuhenkilön nimeäminen koulutuksen järjestäjän opiskeluhoitorekisterille.....	21
4.6	Opiskeluhoitorekisteri	24
4.7	Yhteistyö opiskeluhoitopalvelujen kanssa HOKSin laadinnassa	24
4.8	Tarvittavan opiskeluhoollon järjestäminen kurinpitotoimen tai oppilaan opetukseen osallistumisen epäämisen yhteydessä	24
4.9	Ilmoitusvelvollisuudet	24
4.9.1	Sosiaalihoitolaain mukaiset yhteydenotot	24
4.9.2	Huoli-ilmoitus sosiaalihoollon tarpeesta	25
4.9.3	Lastensuojeluilmoitus	25
5	YHTEISTYÖ OPISKELIJOIDEN JA HEIDÄN HUOLTAJIENSA KANSSA SEKÄ OPPILAITOKSESSA TYÖSKENTELEVIEN JA MUIDEN OPISKELIJOIDEN HYVINVOINTIA TUKEVIEN TAHOJEN KANSSA.....	27
5.1	Opiskelijoiden, huoltajien, henkilöstön ja opiskeluhoitopalvelujen henkilöstön osallistuminen opiskeluhoitosuunnitelman laatimiseen ja yhteisöllisen opiskeluhoollon toteuttamiseen	27
5.2	Toimintatavat eri yhteistyötahojen kanssa.....	28
5.2.1	Ohjaamo Olkkari	28
5.2.2	Lapsiperheiden sosiaalityö.....	28
5.2.3	Lasten ja nuorten mielenterveys- ja päihdepalvelut	28
5.2.4	Kotoutumisen edistäminen ja maahanmuutto.....	28

5.2.5	Mikkelin kriisikeskus	29
5.2.6	Eloisan elintapaohjaus	29
5.2.7	Eloisan Nuorten työpaja.....	29
5.2.8	Rikosuhripäivystys.....	30
5.2.9	Viola – väkivallasta vapaaksi ry.	30
5.2.10	Rikos- ja riita-asioiden sovittelu	30
5.2.11	Poliisin ennalta ehkäisevän toiminnan ryhmä ja Ankkuri-toiminta.....	30
5.3	Yhteisöllisen ja yksilökohtaisen opiskeluhoillon periaatteista ja toiminnasta tiedottaminen opiskelijoille, huoltajille, henkilöstölle ja yhteistyötahoille.....	30
5.4	Alaikäisen opiskelijan itsenäinen asema opiskeluhoillon asiakkaana.....	31
5.5	Tiedottaminen	31
6	SUUNNITELMA OPISKELIJAN SUOJAAMISEKSI VÄKIVALLALTA, KIUSAAMISELTA JA HÄIRINNÄLTÄ SEKÄ KRIISISUUNNITELMA.....	32
7	OPISKELUHUOLTOA OHJAAVA LAINSÄÄDÄNTÖ	32
7.1	Lainsäädäntö ja muut normit	32
7.2	Kansalliset ohjeet	33
7.3	Koulutuksen järjestäjän ohjeet ja yhdyspinnat muihin suunnitelmiin	33
8	LIITTEET	34

1 JOHDANTO

1.1 Mitä on opiskeluhoolto

Opiskeluhoollon tavoitteena on edistää opiskelijoiden oppimista, fyysistä ja psyykkistä terveyttä ja sosiaalista hyvinvointia ja huolehtia oppilaitosyhteisön hyvinvoinnista sekä oppimisympäristön terveellisyydestä ja turvallisuudesta. Opiskeluhoolto toteutetaan sekä yhteisöllisenä että yksilökohtaisena opiskeluhooltona, ja sen painopisteenä on ennakoiva toiminta.

Opiskeluhoolto järjestetään monialaisessa yhteistyössä koulutuksen järjestäjän ja hyvinvointialueen kanssa siten, että siitä muodostuu toimiva ja yhtenäinen kokonaisuus. Opiskeluhoolto kuuluu kaikkien oppilaitoksessa työskentelevien työntekijöiden tehtäviin, ja sitä toteutetaan yhteistyössä opiskelijoiden, alaikäisten opiskelijoiden huoltajien sekä tarvittaessa muiden yhteistyötahojen kanssa. Koulutuksen järjestäjällä ja oppilaitoksen henkilökunnalla on ensisijainen vastuu oppilaitosyhteisön hyvinvoinnista ja oppimisympäristöjen turvallisuudesta.

Opiskeluhooltoon sisältyy yhteisöllisen ja yksilökohtaisen opiskeluhoollon lisäksi hyvinvointialueen tuottamat opiskeluhohtopalvelut, joita ovat psykologi- ja kuraattoripalvelut sekä opiskeluterveydenhuollon palvelut. Palveluiden järjestämisestä ja tilakustannuksista vastaa hyvinvointialue. Koulutuksen järjestäjä osoittaa toimintatilan opiskeluhohtopalveluille oppilaitoksen tiloissa tai läheisyydessä. Opiskelijalla on oikeus saada maksutta sellainen opiskeluhoolto, jota koulutukseen osallistuminen edellyttää.

Opetushallitus antaa määräykset opiskeluhoollon kokonaisuudesta ja koulutuksen järjestäjän velvollisuuksista, joiden mukaan koulutuksen järjestäjän tulee laatia kuhunkin koulutusmuotoon oma opiskeluhohtosuunnitelma. Määräys opiskeluhoollon keskeisistä periaatteista ja tavoitteista sekä opiskeluhohtosuunnitelman laatimisesta ammatillisessa koulutuksessa on annettu 13.12.2022.

1.2 Opiskeluhohtosuunnitelmat

Opiskeluhohtosuunnitelmia laaditaan eri tasoilla. Hyvinvointialueella on velvollisuus laatia alueellinen opiskeluhohtosuunnitelma, joka perustuu hyvinvointialueen alueella sijaitsevien koulutuksen järjestäjien opiskeluhohtosuunnitelmiin ja sen tulee sisältää:

- 1) opiskeluhohtopalvelujen alueellisen toteuttamisen tavoitteet ja keskeiset periaatteet;
- 2) suunnitelma hyvinvointialueen ja koulutuksen järjestäjien välisestä yhteistyöstä opiskeluhoollon kokonaisuuden toteuttamiseksi;
- 3) hyvinvointialueen alueella sijaitsevien koulutuksen järjestäjien opiskeluhohtosuunnitelmista ilmenneet arviot opiskeluhohtopalvelujen kokonaistarpeesta ja muut mahdollisesti tarvittavat toimenpiteet;
- 4) suunnitelma opiskeluhohtopalvelujen voimavarojen kohdentamisesta;
- 5) toimenpiteet alueellisen opiskeluhohtosuunnitelman toteuttamiseksi ja seuraamiseksi.

Lisäksi jokaisella koulutuksen järjestäjällä on velvollisuus laatia opiskeluhoitosuunnitelma kuhunkin koulutusmuotoon Opetushallituksen määräysten mukaisesti.

Opiskeluhoitosuunnitelma sisältää opiskeluhoitotyön tavoitteet ja keskeiset periaatteet sekä toimenpiteet opiskeluhoillon toteuttamiseksi ja seuraamiseksi (omavalvonta) sekä koulukohtaisesti tarkennettuja tietoja. Suunnitelmassa kuvataan myös, miten sen toteutumista oppilaitoksessa seurataan ja miten sitä tarvittaessa tarkistetaan.

Opiskeluhoillon yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista vastaa monialainen opiskeluhoillon ohjausryhmä. Opiskeluhoitosuunnitelma laaditaan yhteistyössä oppilaitoksen ja opiskeluhoitopalvelujen henkilöstön, opiskelijoiden ja alaikäisten huoltajien kanssa. Hyvinvointialueella on terveydenhuoltolain mukainen yhteistyövelvoite koulutuksen järjestäjien opiskeluhoitosuunnitelmien valmistelussa.

Opiskeluhoillon toteuttamista, arviointia ja kehittämistä varten suunnitelmassa on oppilaitoskohtaisesti seuraavat tiedot:

1. Arvio opiskeluhoillon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista
2. Toimenpiteet yhteisöllisen opiskeluhoillon edistämiseksi
3. Toimenpiteet tarvittavien tukitoimien järjestämiseksi (yksilökohtainen opiskeluhoito)
4. Yhteistyön järjestäminen opiskelijoiden ja alaikäisten opiskelijoiden huoltajien sekä oppilaitoksessa työskentelevien ja muiden opiskelijoiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa
5. Suunnitelmat opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä kriisisuunnitelma.

Jokaisella hyvinvointialueella ja kunnalla on velvollisuus lisäksi laatia lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma, joka tarkistetaan vähintään kerran neljässä vuodessa. Kunnat voivat laatia suunnitelman myös yhdessä. Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmien tarkoituksena on edistää lasten ja nuorten hyvinvointia kunnassa ja hyvinvointialueella. Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmien sisällöstä säädetään lastensuojelulain 12 §:ssä. Kunnan alueella sijaitsevien koulutuksen järjestäjien opiskeluhoitosuunnitelmat tulee liittää osaksi kunnan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaa.

1.3 Opiskeluhoillon toimijat

Opiskeluhoillosta vastaava koulutusjohtaja

- vastaa johtotasolla oppilaitoksen opiskeluhoillosta, opiskelijoiden hyvinvoinnista ja opiskelijayhdistystoiminnan kehittämisestä, opinto-ohjauksesta sekä erityisestä tuesta
- toimii yhteisöllisen hyvinvointiryhmän (YHR) puheenjohtajana, kutsuu koolle kokoukset, koordinoi toimintaa
- toimii kriisiryhmän jäsenenä
- tiedottaa opiskeluhoillon asioista

- vastaa omalta osaltaan lasten ja nuorten hyvinvoinnin toimintaohjelman toteuttamisesta oppilaitoksessa
- toimii opiskeluhuollon ohjausryhmien jäsenenä (Mikkeli, Pieksämäki, hv-alue)

Opiskeluhoiltoa koordinoiva koulutuspäällikkö

- toimii opiskeluhuollon ohjausryhmien varajäsenenä (Mikkeli, Pieksämäki, hv-alue)
- toimii yhteisöllisen hyvinvointiryhmän jäsenenä
- vastaa käytännön tasolla opiskeluhuollon koordinoinnista ja tiedottamisesta oppilaitoksessa

Opettaja

- seuraa opiskelijan edistymistä opettamassaan opetuskokonaisuudessa
- kirjaa opiskelijoiden poissaolot oppitunneilta
- keskustelee opiskelijan ja vastuuhjaajan kanssa, mikäli havaitsee huolta herättäviä asioita opiskelijan opiskelussa tai muiden asioiden osalta:
  - opiskelijalla on paljon poissaoloja
  - opinnot eivät etene normaalissa rytmissä
  - hänellä on käyttäytymis- tai motivaatio-ongelmia
- ottaa yhteyttä vastuuhjaajaan opiskelijan kanssa keskusteltuaan ja toimii tiiviissä yhteistyössä vastuuhjaajien kanssa
- ilmoittaa vastuuhjaajalle ja/tai opiskeluhuollon ammattihenkilöstölle mm. seuraavissa tilanteissa
  - havaittu kiusaamistapaus
  - epäily päihteiden käytöstä koulussa, kouluajalla tai jos vapaa-ajan käyttö näkyy koulussakin
  - opettaja saa tietoonsa, että opiskelijalla on erityisen haasteelliset kotiolut
  - opettaja huomaa, että opiskelijalla on ongelmia jaksamisessa
- kääntyy vastuuhjaajan ja/tai ervan ja/tai erityisopettajan puoleen, kun
  - ilmenee, että opiskelijalla on vaikeuksia opetuskielen hallinnassa
  - syntyy epäily, että opiskelijalla on LUKI-vaikeus, hahmottamisen häiriö tai muu oppimisvaikeus
  - opiskelija ei näytä selviävän opinnoistaan ilman erityistä tukea
- ilmoittaa havainnostaan välittömästi vastuuhjaajalle ja koulutuspäällikölle, jos havaitsee opiskelijan käytöksessä jotain, joka saattaa merkitä turvallisuusuhkaa muille

Vastuuhjaaja

- seuraa opiskelijan opintojen etenemistä, käy säännölliset HOKS- ja erityisen tuen keskustelut ja on perusryhmänsä opiskelijoiden tuntija ja tukija
- vastaa opiskelijan HOKS-prosessista ja erityisen tuen suunnitelmasta
- tekee yhteistyötä muiden opettajien kanssa
- keskustelee opiskelijan kanssa silloin, kun herää huoli opiskelijan hyvinvoinnista ja/tai käyttäytymisestä ja ottaa yhteistyössä opiskelijan kanssa tarvittaessa yhteyttä opiskeluhoiltohenkilöstöön ja/tai alaikäisen tapauksessa huoltajiin

- ottaa mm. seuraavissa tapauksissa yhteyttä opiskeluhoollon ammattihenkilöihin, jollei opettaja jo ole sitä tehnyt:
  - kiusaaminen tai kiusaamisepäily
  - päihteiden käyttöepäily koulussa, kouluajalla tai jos vapaa-ajan käyttö näkyy koulussa
  - opiskelijalla on erityisen haasteelliset kotiolot
  - opiskelijalla on ongelmia jaksamisessa
  - muissa tapauksissa, jos opiskelijasta on lisääntynyt huoli
- seuraa oman ryhmänsä edistymistä, havaitessaan, että opiskelijalla on paljon poissaoloja, keskustelee opiskelijan kanssa ja ottaa alaikäisen tapauksessa yhteyttä kotiin - toimii Esedun poissaolojen varhaisen mukaantulon mallin mukaisesti
- toimii opiskelijan tukemiseksi yhteistyössä huoltajien kanssa silloin, kun opiskelijalla on fyysinen tai henkinen vamma tai sairaus
- havaitessaan, että opiskelijan opinnot eivät etene normaalissa aikataulussa, keskustelee opiskelijan kanssa ja ottaa alaikäisen tapauksessa yhteyttä kotiin sekä tarvittaessa opinto-ohjaajaan ja/tai erityisopettajaan tai opiskeluhoollon henkilöstöön
- tiedottaa ryhmänsä asioista tarvittaessa opinto-ohjaajalle
- kutsuu tarvittaessa yksilökohtaisen opiskeluhoollon asiantuntijaryhmän koolle
- vastuuohjaajien edustaja toimii yhteisöllisen hyvinvointiryhmän jäsenenä

Erityisopetusvastaava (erva)

- toimii edustamallaan alalla vastuuohjaajan tukena opiskelijan erityisen tuen prosessissa (erityisen tuen prosessin tarkempi kuvaus löytyy Esedun erityisen tuen toteuttamissuunnitelmasta)
- kutsuu tarvittaessa yksilökohtaisen opiskeluhoollon asiantuntijaryhmän koolle ja osallistuu asiantuntijaryhmiin

Ammatillinen erityisopettaja

- antaa opiskelijalle erityisen tuen suunnitelman mukaista tukea

Laaja-alainen erityisopettaja

- vastaa erityisen tuen suunnittelusta yhteisissä tutkinnon osissa ja antaa tukea suunnitelman mukaan
- tukee opiskelijoiden opiskelua tarvittaessa tarjoamalla lisä-, erityis- ja rinnakkaisopetusta mm. erityisen tuen pajoissa
- antaa samanaikaisopetusta tarpeen mukaan
- toimii yhteistyössä opettajien kanssa opiskelijoiden opintojen ja hyvinvoinnin tukemiseksi
- ohjaa opiskelijan tarvittaessa opiskeluhoollon palvelujen piiriin
- osallistuu tarvittaessa monialaisiin asiantuntijaryhmiin
- erityisopettajien edustaja toimii yhteisöllisen hyvinvointiryhmän jäsenenä

Opinto-ohjaaja

- opojen edustaja toimii opiskeluhoolloryhmän/yhteisöllisen hyvinvointiryhmän jäsenenä
- toimii yhteistyössä opettajien kanssa opiskelijoiden opintojen ja hyvinvoinnin tukemiseksi

- seuraa ja suunnittelee opiskelijan opintoja yhteistyössä opiskelijan, vastuuohjaajan ja laaja-alaisen erityisopettajan kanssa
- ohjaa opiskelijan tarvittaessa opiskeluhuollon palvelujen piiriin
- ohjaa ja tapaa opiskelijoita yhdessä kuraattorin kanssa
- on tarvittaessa yhteydessä huoltajiin
- kutsuu tarvittaessa yksilökohtaisen opiskeluhuollon monialaisen asiantuntijaryhmän koolle ja osallistuu asiantuntijaryhmiin

Opiskeluhoiltopalvelujen henkilöstö

Terveydenhoitaja

- seuraa ja edistää omalta osaltaan työympäristön terveellisyyttä, turvallisuutta ja opiskeluyhteisön hyvinvointia
- seuraa opiskelijoiden fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista hyvinvointia tapaamalla kaikki 1. vuoden opiskelijat sekä lisäksi yksilöllisen tarpeen mukaan
- tekee ennakkoterveystarkastuksen kutsuntaikäiselle opiskelijalle
- pitää nopean palvelun vastaanottoa akuutteja tarpeita varten (ilman ajanvarausta)
- tekee tiivistä yhteistyötä eri toimijoiden kanssa, mukaan lukien huoltajat
- kutsuu tarvittaessa yksilökohtaisen opiskeluhuollon asiantuntijaryhmän koolle ja osallistuu asiantuntijaryhmiin
- terveydenhoitajien edustaja toimii yhteisöllisen hyvinvointiryhmän ja kriisiryhmän jäsenenä

Opiskeluterveydenhuollon lääkäri

- tekee lääkärintarkastuksen terveydenhoitajan yksilöllisen arvion perusteella tai opiskelijan niin halutessa
- selvittelee ja hoitaa opiskelukykyyän vaikuttavia sairauksia ja lähettää tarvittaessa asianmukaiseen jatkohoitoon
- toimii yhteisöllisen hyvinvointiryhmän jäsenenä
- tekee ennakkoterveystarkastuksen kutsuntaikäiselle opiskelijalle

Psykologi

- osallistuu oppilaitoksen yhteisöllisen hyvinvointityön tekemiseen ja kehittämiseen
- toimii moniammatillisessa yhteistyössä oppilaitosten sisäisten ja ulkoisten verkostojen kanssa niin yhteisöllisen kuin yksilökohtaisen opiskeluhuollon osalta
- tiedottaa alaansa kuuluvista asioista opettajille, opiskelijoille ja huoltajille sekä konsultoi muita Esedussa toimivia vastuualueeseensa liittyvistä asioista
- toimii oman alansa asiantuntijana opiskeluhuollon kokonaisuudessa
- tekee psykologin työtä opiskelijoiden ja heidän perheidensä parissa
- kutsuu tarvittaessa yksilökohtaisen opiskeluhuollon monialaisen asiantuntijaryhmän koolle ja osallistuu asiantuntijaryhmiin

Kuraattori

- kuraattorien edustaja toimii yhteisöllisen hyvinvointiryhmän ja kriisiryhmän jäsenenä

- osallistuu oppilaitoksen yhteisöllisen hyvinvointityön tekemiseen ja kehittämiseen
- toimii moniammatillisessa yhteistyössä oppilaitosten sisäisten ja ulkoisten verkostojen kanssa niin yhteisöllisen kuin yksilökohtaisen opiskeluhuollon osalta
- tiedottaa alaansa kuuluvista asioista opettajille, opiskelijoille ja huoltajille sekä konsultoi muita Esedussa toimivia vastuualueeseensa liittyvistä asioista
- toimii sosiaalihuollon asiantuntijana ja tuo opiskeluhuollon toimintaan kokonaisvaltaisen näkökulman opiskelijan elämäntilanteesta
- toimii tarvittaessa konsultointiapuna opiskeluhuollollisissa asioissa
- tekee psykososiaalista työtä opiskelijoiden ja heidän perheidensä parissa
- kutsuu tarvittaessa yksilökohtaisen opiskeluhuollon monialaisen asiantuntijaryhmän koolle ja osallistuu asiantuntijaryhmiin

2 ARVIO OPISKELUHUOLLON KOKONAISTARPEESTA JA KÄYTETTÄVISSÄ OLEVISTA OPISKELUHUOLTOPALVELUISTA

2.1 Opiskeluhoitopalveluiden kokonaistarve

Koulutuksen järjestäjän tulee tehdä opiskeluhoitosuunnitelmassaan arvio opiskeluhuollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista (opiskeluterveydenhuolto sekä kuraattori- ja psykologipalvelut) niiden yhdenvertaisen saatavuuden varmistamiseksi ja toiminnan tarkoituksenmukaiseksi kohdentamiseksi. Arvioilla varmistetaan opiskeluhoitopalvelujen riittävyys huomioiden opiskelijoiden ja oppilaitosyhteisön tarpeet, terveystarkastusten ja henkilöstömitoitusten toteutuminen sekä palvelujen järjestäminen määräajassa.

Arviioon opiskeluhoitopalvelujen kokonaistarpeesta sisältyvät yksilökohtaisessa ja yhteisöllisessä opiskeluhuollossa sekä opiskeluhuollon yhteistyössä tarvittavat resurssit. Arviossa on otettu huomioon opiskelijamäärien lisäksi opiskelijoiden terveyteen ja hyvinvointiin sekä opiskeluyhteisöön ja oppimisympäristöihin liittyvät tarpeet, erityistä tukea tarvitsevien opiskelijoiden lukumäärä sekä eri ikäisten ja maahanmuuttotaustaisten opiskelijoiden lukumäärät ja osuudet. Arviota laadittaessa on hyödynnetty nuorten terveyttä, hyvinvointia ja elinoloja koskevia selvityksiä ja seuranta-tietoja, opiskeluhuollossa kertynyttä tietoa ja kokemusta sekä eri tahoilta saatua palautetietoa. Arviossa käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista ilmoitetaan kaikkien opiskeluhoitopalvelujen ammattilaisten (opiskeluterveydenhuolto sekä kuraattori- ja psykologipalvelut) henkilötyövuodet. Etelä-Savon ammattiopiston opiskeluhuollosta vastaava koulutusjohtaja toimittaa neljä kertaa vuodessa opiskeluhoitopalveluita toteuttavalle Etelä-Savon hyvinvointialueelle (Eloisa) tiedot kunkin tutkinnon opiskelijamäärästä.

2.1.1 Kuraattorit

Opiskeluhuollon kuraattoripalveluihin ovat oikeutettuja ammatillista perustutkintoa opiskelevat (pl. oppisopimusopiskelijat) sekä TUVA -koulutuksen opiskelijat. Kuraattoripalveluita järjestettäessä saa yhtä kuraattoria kohden olla enintään 670 opiskelijaa (Laki oppilas- ja opiskeluhuollosta 1287/2013, 9a§). Tilanne keväällä 2023 on kuraattoriresurssien osalta seuraava:

Toimipiste	Opiskeluhuollon palveluihin oikeutettujen opiskelijoiden määrä (4/2023)	Kuraattoripalveluiden vähimmäistarve (htv)	Kuraattoripalveluiden htv-määrä tällä hetkellä
Otavankatu 4	1000	1,5	1,67
Raviradantie	360	0,53	0,55
Kinnari	140	0,21	0,25
Salosaari	165	0,24	0,3
Pieksämäki	340	0,51	0,6

2.1.2 Psykologit

Opiskeluhuollon psykologipalveluihin ovat oikeutettuja ammatillista perustutkintoa opiskelevat (pl. oppisopimusopiskelijat) sekä TUVA -koulutuksen opiskelijat. Psykologipalveluita järjestettäessä saa yhtä psykologia kohden olla enintään 780 opiskelijaa (Laki oppilas- ja opiskeluhuollosta 1287/2013, 9a§). Tilanne keväällä 2023 on psykologiresurssien osalta seuraava:

Toimipiste/toimipaikka	Opiskeluhuollon palveluihin oikeutettujen opiskelijoiden määrä (4/2023)	Psykologipalveluiden vähimmäistarve (htv)	Psykologipalveluiden htv-määrä tällä hetkellä
Otavankatu 4	1000	1,3	1,28
Raviradantie	360	0,46	0,3
Kinnari	140	0,18	0,2
Salosaari	165	0,21	0,2
Pieksämäki	340	0,44	0,3

2.1.3 Opiskeluterveydenhoitajat

Opiskeluterveydenhoitajien palveluihin ovat oikeutettuja perus-, ammatti- ja erikoisammattitutkintoa suorittavat (pl. oppisopimusopiskelijat) sekä TUVA -koulutuksen opiskelijat. Suositusmitoitus opiskeluterveydenhuollossa on 570 opiskelijaa yhtä terveydenhoitajaa kohden.

Tilanne keväällä 2023 on opiskeluterveydenhoitajien resurssien osalta seuraava:

Toimipiste/toimipaikka	Opiskeluhuollon palveluihin oikeutettujen opiskelijoiden määrä (4/2023)	Opiskeluterveydenhoitajien vähimmäistarve (htv)	Opiskeluterveydenhoitajien htv-määrä tällä hetkellä
Otavankatu 4	1140	2	2,4
Raviradantie	360	0,63	0,8
Kinnari	140	0,24	0,2

Salosaari	210	0,36	0,2
Pieksämäki	340	0,6	1

2.1.4 Opiskeluterveydenhuollon lääkäri

Opiskeluterveydenhuollon lääkärin palveluihin ovat oikeutettuja perus-, ammatti- ja erikoisammattitutkintoa suorittavat (pl. oppisopimusopiskelijat) sekä TUVA -koulutuksen opiskelijat. Suositusmitoitus opiskeluterveydenhuollossa on 1800 opiskelijaa yhtä lääkäriä kohden.

Tilanne keväällä 2023 on opiskeluterveydenhuollon lääkärin resurssien osalta seuraava:

Toimipiste/toimipaikka	Opiskeluhuollon palveluihin oikeutettujen opiskelijoiden määrä (4/2023)	Opiskeluterveydenhuollon lääkärin vähimmäistarve (htv)	Opiskeluterveydenhuollon lääkärin htv-määrä tällä hetkellä
Otavankatu 4	1140	0,63	0,35
Raviradantie	360	0,2	0,1
Kinnari	140	0,08	0,1
Salosaari	210	0,12	0,1
Pieksämäki	340	0,19	0,18

Tarkemmat opiskeluhuollon tarpeen arvioinnin tutkintokohtaiset taulukot päivitetään neljä kertaa vuodessa, ja toimitetaan hyvinvointialueen opiskeluhollosta vastaaville esihenkilöille.

3 YHTEISÖLLINEN OPISKELUHUOLTO

3.1 Yhteisöllisen opiskeluhuollon sisällöt ja painopisteet

Yhteisöllisellä opiskeluhollolla tarkoitetaan toimintakulttuuria ja toimia, joilla koko oppilaitosyhteisössä edistetään opiskelijoiden oppimista, hyvinvointia, terveyttä, sosiaalista vastuullisuutta, vuorovaikutusta ja osallisuutta sekä opiskeluympäristön terveellisyyttä, turvallisuutta ja esteettömyyttä. Mikkelin opiskeluholloin ohjausryhmä valitsee lukuvuosittain yhteisöllisen opiskeluholloin painopisteet, jotka soveltuvin osin toimivat myös Etelä-Savon ammattiopiston vuosittaisina painopisteinä.

Yhteisöllisen opiskeluholloin tavoitteena on hyvinvoiva opiskeluyhteisö, jossa opiskelija tuntee kuuluvansa oppilaitosyhteisöön ja kokee tulevaisuuden kuulluksi. Tavoitteeseen pääseminen edellyttää, että koko oppilaitoksen henkilökunta toimii opiskelijalähtöisesti. Vastuuohjaaja on ryhmänsä asioiden paras asiantuntija ja vastaa keskeisesti siitä, että ryhmässä on turvallinen ja opiskelua tukeva ilmapiiri. Ryhmädynamiikan tunteminen ja ryhmäytymiseen panostaminen erityisesti opintojen alussa kannattaa. Vastuuohjaaja voi halutessaan pyytää apua tai tukea ulkopuoliselta taholta ryhmäytymiseen liittyviin asioihin.

Opiskelijoiden yhteisöllisyyttä edistetään monin erilaisin tavoin. Opinnot alkavat orientaatiojak-solla, jonka tavoitteena on ryhmäytyminen ja oman ammatillisen kasvun käynnistäminen. Aloitta-vat opiskelijat osallistuvat syyslukukauden aikana Hyvinvointivirtaa ammatilliseen koulutukseen - tapahtumaan, joka on osa valtakunnallista SAKU ry:n hyvinvointikampanjaa. Opiskeluympäristön viihtyisyys, turvallisuus sekä olemassa olevien sääntöjen ja toimintamallien noudattaminen luovat omalta osaltaan hyvinvointia. Olennaisen tärkeää on se, että henkilökunta näkyy ja on helposti saatavilla opiskelijan arjessa. Opiskelijatoiminnan ohjaaja toimii tarvittaessa myös linkkinä palve-luihin ohjaamisessa.

Opiskelijatoiminnan ohjaaja vastaa osaltaan myös, että opiskelijat ovat tiiviisti itse suunnittele-massa ja toteuttamassa yhteisöllisyyttä ja osallisuutta oppilaitoksessa. Ohjaaja on läsnä opiskelijoi-den arjessa ja tuottaa yhteenkuuluvuuden tunnetta lisäävää toimintaa opiskelupäivän aikana. Opiskelijatoiminnan ohjaaja tiedottaa myös ilta-aikaisista harrastusmahdollisuuksista.

Myös aktiivinen ja toimiva opiskelijayhdistys sekä opiskelijatutortoiminta ovat tärkeitä voimava-roja yhteisöllisyyden kannalta. Näiden näkyminen oppilaitoksen arjessa entistä monipuolisemmin edistää oppilaitoksen yhteishenkeä. Opiskelijoille tarjotaan myös mahdollisuuksia osallistua erilai-siin turnauksiin ja tapahtumiin. Erilaisilla liikkumista tukevilla hankkeilla kannustetaan opiskelijoita liikunnan pariin.

3.2 Opiskelijoiden ja oppilaitosyhteisön hyvinvoinnin, turvallisuuden ja oppimistulosten seu-raamisen käytännöt ja menetelmät

Opiskelijoiden ja oppilaitoksen hyvinvointia ja turvallisuutta seurataan mm. THL:n ohjeistamilla monialaisilla tarkastuksilla, jotka toteutetaan kolmen vuoden välein jokaisessa toimipisteessä. Tar-kastuksesta kertyvää tietoa käytetään myös opiskeluhuoltotyön seurantaan ja suunnitteluun. Tar-kastus sisältää sekä opiskeluyhteisön hyvinvoinnin että oppilaitosympäristön terveellisyyden ja turvallisuuden arvioinnin.

THL:n joka toinen vuosi toteuttama kouluterveyskysely tuottaa monipuolista ja luotettavaa, maa-kunnallista ja paikallista seurantatietoa nuorten hyvinvoinnista, terveydestä, koulunkäynnistä ja opiskelusta, osallisuudesta sekä avun saamisesta ja palveluista. Kyselyyn vastaavat alle 21-vuoti-aan ammatillista perustutkintoa suorittavat ensimmäisen ja toisen vuoden opiskelijat.

Kaikille opiskeluterveydenhuollon palveluihin oikeutetuille opiskelijoille tarjotaan terveystarkastus ensimmäisen opiskeluvuoden aikana. Lisäksi lääkärintarkastus järjestetään jokaiselle sitä tarvitse-valle. Myös säännöllisesti kerättävät ammatillisen koulutuksen palautekyselyt antavat tietoa opis-kelijoiden kokemuksista ja hyvinvointiin liittyvistä asioista.

3.3 Opiskeluhoitoryhmien johtaminen, kokoonpano, tehtävät ja toimintatavat

Mikkelissä toimii koulutuksen järjestäjien yhteinen opiskeluhoollon ohjausryhmä, jossa on edustettuna niin esiopetus, perusopetus, lukiokoulutus kuin ammatilliset oppilaitokset. Mukana on lisäksi sosiaali- ja terveyspalveluiden, nuorisopalveluiden, ev.lut. seurakunnan ja järjestöjen edustajia. Myös Pieksämäellä opiskeluhoollon ohjausryhmä on yhteinen paikkakunnalla toimivien koulutuksen järjestäjien kanssa.

Etelä-Savon ammattiopiston opiskeluhoitoryhmänä toimii yhteisöllinen hyvinvointiryhmä (YHR). YHR sopii organisoitumisestaan sekä tiedottamisen ja yhteistoiminnan periaatteista opiskeluhoollon osallisuuden periaatteista sekä vastaa ja koordinoi oppilaitoskohtaisen opiskeluhoollon suunnitelman päivittämistä. Myös opiskeluhoollon toteutumisen seuranta, arviointi ja kehittäminen ovat YHR:n vastuulla. Esedun yhteisöllinen hyvinvointiryhmä kokoontuu noin neljä kertaa lukuvuodessa. Ryhmään kuuluvat kuraattorien, psykologien, opiskeluterveydenhuollon, opettajien, opinto-ohjauksen, koulutuspäälliköiden, erityisopetuksen sekä opiskelijoiden ja huoltajien edustajat sekä opiskelijatoiminnan ohjaajat. YHR:n kokousten lisäksi kaikki opiskeluhoollon toimijat kokoontuvat vähintään kerran vuodessa yhteiseen kehittämispalaveriin.

3.4 Monialainen yhteistyö oppimisympäristöjen terveellisyys-, turvallisuuden sekä oppilaitosyhteisön hyvinvoinnin tarkastamiskäytäntöjä varten

Etelä-Savon ammattiopistossa suoritetaan toimipisteittäin Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen THL:n ohjeistuksen mukaiset terveellisen, turvallisen ja hyvinvoivan oppimisympäristön tarkastukset kolmen vuoden välein. Tarkastukset tehdään yhteistyössä eri viranomaisien ja muiden tahojen kanssa. Vastuu tarkastusten organisoinnista on opiskeluterveydenhuollolla, ja yhteistyötahoina mukana ovat oppilaitoksen edustajat, opiskelijat, terveystarkastaja, työterveyshuolto, työsuojeluhenkilöstön edustaja sekä kiinteistöstä vastaava henkilö. Tarkastusten aikataulutus suunnitellaan lukuvuosittain, ja tarkastuksen tulokset kirjataan raporttiin, joita käsitellään mm. oppilaitoksen yhteisöllisen hyvinvoinnin ryhmässä. Tarkastusten tulosten perusteella tehdään tarvittavat toimenpiteet, korjaukset ja muutokset.

3.5 Miten tiedotetaan tutkintokohtaisista terveydentilavaatimuksista ja muista opintoihin liittyvistä edellytyksistä

Etelä-Savon ammattiopisto tiedottaa tutkintokohtaisista terveydentilavaatimuksista ja muista opintoihin liittyvistä edellytyksistä hakijan oppaassa, oppilaitoksen nettisivuilla, jatkuvan haun hakulomakkeella sekä ohjaustilanteissa. Ns. sora-aloille valituille opiskelijoille tieto terveydentilavaatimuksista menee myös valintakirjeen mukana. Tutkintokohtaisia terveydentilavaatimuksia on seuraavissa Etelä-Savon ammattiopiston tutkinnoissa:

- Sosiaali- ja terveysalan perustutkinto
- Välinehuoltoalan perustutkinto
- Turvallisuusalan perustutkinto

- Metsäalan perustutkinto (metsäkoneenkuljettajan osaamisala)
- Logistiikan perustutkinto (kuljetuspalvelujen osaamisala)
- Vammaisalan ammattitutkinto
- Hieronnan ammattitutkinto
- Terveysalan ammattitutkinto
- Mielenveys- ja päihdetyön ammattitutkinto
- Kasvatus- ja ohjausalan ammattitutkinto
- Metsäalan ammattitutkinto (metsäkoneenkuljettajan osaamisala)
- Kuljetusalan ammattitutkinto
- Turvallisuusalan ammattitutkinto
- Turvallisuusvalvojan erikoisammattitutkinto
- Kuntoutus-, tuki- ja ohjauspalvelujen erikoisammattitutkinto
- Vanhustyön erikoisammattitutkinto

3.6 Koulutukseen osallistumisen seuranta, poissaolojen ehkäiseminen ja niihin liittyvät toimenpiteet

Esedussa vastuuhjaajan velvollisuutena on seurata opiskelijan opintojen etenemistä ja puuttua niihin matalalla kynnyksellä. Jokaisen opettajan velvollisuutena on kirjata kaikki opiskelijan poissaolot ohjeistuksen mukaisesti Wilmaan. Poissaolojen seurantaan on kehitetty varhaisen mukaantulon malli: [Varhaisen mukaantulon malli](#), jossa kuvataan oppilaitoksen yhteiset toimintatavat.

3.7 Koulutuksen keskeytymistä ehkäisevät toimenpiteet

Keskeyttämistä ehkäiseviä toimenpiteitä ovat Esedussa mm. varhaisen mukaantulon mallin mukainen toiminta, tiivis yhteistyö opiskeluhuollon toimijoiden kanssa ja [huolen heräämisen malli](#), joka kannustaa vastuuhjaajaa reagoimaan, jos huoli opiskelijasta herää.

Lisäksi Esedussa on panostettu erityiseen tukeen. Erityisen tuen tarpeiden selvittäminen lähtee liikkeelle tiedonsiirrosta ja lähtötason kartoituksista opintojen alussa. Tuen tarpeessa oleville tehdään erityisen tuen suunnitelma, jonka toteutumista seurataan säännöllisesti. Erityisen tuen toteuttamista on kuvattu tarkemmin [Erityisen tuen toteuttamissuunnitelmassa](#).

3.8 Esteettömän oppimisympäristön turvaaminen ja tapaturmien ehkäiseminen

Esedun tavoitteena on olla mahdollisimman esteetön opiskelu- ja oppimisympäristö. Esteettömyydellä ammattiopistossa tarkoitetaan fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen opiskeluympäristön toteuttamista siten, että jokainen voi ominaisuuksistaan riippumatta opiskella yhdenvertaisesti muiden opiskelijoiden kanssa.

Opintojen aikana esteettömyys tarkoittaa yhdessä opiskelijan kanssa sovittuja erityisjärjestelyjä, jotka tukevat opiskelijan edistymistä opinnoissaan. Erityisjärjestelyt voivat liittyä esimerkiksi opintojen monipuolisista suoritustavoista aina esteettömään liikkumiseen oppilaitoksen alueella,

ovissa, hisseissä, portaissa, ruokalassa ja työsalityöskentelyssä. Erityisjärjestelyt kirjataan opiskelijan HOKSiin. Tarvittaessa niiden tiedottamisesta opettajille sovitaan opiskelijan kanssa. Erityisjärjestelyt voivat tulla esille myös opiskelun aikana, jolloin niistä on laadittava opinto-ohjaajan ja vas-
tuuohjaajan johdolla tarvittavat asiakirjat yhdessä opiskeluterveydenhuollon kanssa.

Opiskelun aikana opettajat ja muut asianosaiset henkilöt tekevät erityisjärjestelyjä opintojen tuke-
miseksi oppilaitoksen tiloissa ja työssäoppimispaikoilla, myös arvioinnin osalta. Työpaikalla tapah-
tuvaan oppimiseen liittyvät erityisjärjestelyt suunnitellaan yhdessä työpaikkaohjaajan kanssa.

Opiskelujen loppuvaiheessa on opiskelijan kanssa keskusteltava työelämän haasteista, joissa eri-
tyistuen tarve tulee ottaa huomioon. Tarvittaessa tehdään yhteistyötä työvoimahallinnon kanssa. Opetuksessa noudatetaan työturvallisuusmääräyksiä. Tapaturmien ehkäiseminen toteutetaan työ-
turvallisuuslain ja työsuojeluvalvontalain velvoitteiden mukaisesti. Työturvallisuuden kannalta en-
naltaehkäisevä toiminta toteutetaan Esedussa työolosuhteiden selvityksen ja seurantaohjelman
mukaisesti. Tämä on osa vuosittain tarkistettavaa työsuojelusuunnitelmaa.

3.9 Toimintaohjeet tupakoinnin, nikotiinituotteiden sekä päihteiden käytön ennaltaehkäise- miseksi, päihdeongelmiin puuttumiseksi ja päihdeohjelmaisen hoitoon ohjausta varten

Oppilaitoksessa toteutetaan ehkäisevää päihdetyötä. Ehkäisevä päihdetyö koostuu mm. terveellisen ja turvallisen oppimisympäristön edistämisestä yhteisöllisessä opiskeluhuollossa ja yksilöllisen opiskeluhuollon moniammatillisesta yhteistyöstä sekä opinnoissa pysymisen ja pärjäämisen tuke-
misena. Tupakkatuotteiden ja muiden päihteiden käyttöön puuttumisesta määrätään laissa amma-
tillisesta koulutuksesta (L 531/2017).

Esedussa on oma [toimintamalli päihde-epäilytilanteissa toimimiseen](#).

3.9.1 Esedun järjestyssäännöt

Esedu on savuton ja päihteetön oppilaitos. Alkoholin, huumausaineiden tai muiden päihteiden
käyttäminen on kiellettyä oppilaitoksen alueella mukaan lukien asuntolatiloi-
ssa. Lisäksi alkoholin, huumausaineiden sekä hallussapitosäännösten mukaisten kiellettyjen muiden päihteiden hallussa-
pito sekä niiden vaikutuksen alaisena oleminen on kiellettyä oppilaitoksen alueella. Lisäksi hallus-
sapitoon oikeutettujen tupakkatuotteiden näkyvä esillä pitäminen on kiellettyä oppilaitoksen alu-
eella. Edellä mainitut säännöt koskevat myös oppilaitoksen järjestämiä tapahtumia, työpaikoilla
järjestettävää koulutusta sekä koulutukseen liittyvää koti- ja ulkomaanmatkatoimintaa (mm. kv-
vaihdot ja vierailut, kilpailumatkat). Päihtynyt opiskelija poistetaan oppilaitoksesta ja sen alueelta.

3.9.2 Toimintaohje Esedussa

Koska tupakkatuotteiden käyttäminen ja hallussapito oppilaitoksen alueella (sisä- ja ulkotilat) on
kiellettyä, henkilökunnan pitää puuttua nähdessään opiskelijan käyttävän tai pitävän hallussa tu-
pakkatuotteita. Jos opiskelija käyttää tai on aikeissa käyttää tupakkatuotteita oppilaitoksen alu-

eella, tilanteeseen on puututtava ja kiellettävä käyttö. Jos kyseessä on alle 18-vuotias, tupakatuotteen voi ottaa haltuun. Haltuunotto on suositeltavaa, jos tupakkatuotetta pidetään näkyvillä työsalissa tai luokkatilassa. Haltuun otetut tuotteet on työpäivän jälkeen luovutettava opiskelijan huoltajalle.

Tupakkatuotteiden käytöstä tai hallussapidosta oppilaitoksen alueella annetaan opiskelijalle suullinen huomautus (ks. toimenpidesuunnitelma Turvallinen opiskeluympäristö ja seuraamukset). Vastuuohjaaja kirjaa suullisen huomautuksen Wilmaan (Huomautukset ja varoitukset > Huomautusten ja varoitusten kirjaus) ja ilmoittaa asiasta myös alaikäisen opiskelijan huoltajalle. Jos opiskelija jatkaa samanlaista toimintaa suullisen huomautuksen jälkeen, rehtori voi antaa hänelle kirjallisen varoituksen. Lisäksi alle 18-vuotiaille tapahtuvasta myymisestä ja välittämisestä oppilaitoksessa on ilmoitettava poliisille.

Vastuuohjaaja käy järjestyssäännöt ja toimintaohjeet läpi opiskelijaryhmän kanssa opintojen alussa ja muistuttelee niistä opintojen edetessä. On tärkeää huomioida, että savuttomuus ja päihitteettömyys koskevat myös työpaikalla oppimista.

4 YKSILÖKOHTAINEN OPISKELUHUOLTO

Yksilökohtaisella opiskeluhuollolla tarkoitetaan yksittäiselle opiskelijalle annettavia opiskeluterveydenhuollon palveluja, opiskeluhuollon kuraattori- ja psykologipalveluja sekä yksittäistä opiskelijaa koskevaa monialaista yksilökohtaista opiskeluhuoltoa, jota toteutetaan monialaisessa asiantuntijaryhmässä. Yksilökohtaisessa opiskeluhuollossa seurataan ja edistetään opiskelijan kokonaisvaltaista terveyttä, hyvinvointia, osallisuutta ja oppimista sekä ehkäistään ongelmia ja tarjotaan varhaista tukea. Yksilökohtainen opiskeluhuolto tukee myös huoltajia heidän kasvatustyössään.

Yksilökohtainen opiskeluhuolto on opiskelijalle ja perheelle vapaaehtoista ja perustuu aina opiskelijan sekä tarvittaessa huoltajan suostumukseen. Opiskelijan osallisuus ja mielipiteet otetaan huomioon toimenpiteissä ja ratkaisuissa hänen ikänsä ja kehitystasonsa mukaisesti. Tuen tarpeen selvittäminen ja järjestäminen edellyttää usein yhteistyötä opiskeluhuollon toimijoiden kesken. Yksilökohtaisessa työssä noudatetaan tietojen luovuttamista, saamista ja salassapitoa koskevia sääntöjä. Yksilökohtaista oppilashuoltoa toteutetaan lain ja opetuksen järjestäjän antamien ohjeiden mukaan.

Opiskeluhuollon yksilökohtaisten palvelujen järjestämisessä suositaan varhaisen puuttumisen malleja ja madalletaan eri keinoin opiskelijoiden kynnystä hakea ajoissa tarvitsemaansa tukea tai palveluja. Yksilökohtaisessa opiskeluhuollossa luottamuksellisuus ja tietosuoja ovat olennaisia toiminnan onnistumien edellytyksiä ja sen eettinen perusta.

4.1 Kuraattori- ja psykologipalvelut

Kuraattori- ja psykologipalvelut on tarkoitettu ammatillista perustutkintoa tai tutkinnon osaa suorittaville opiskelijoille, tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen (TUVA) opiskelijoille sekä ammattitutkintoa suorittaville oppivelvollisuuden piirissä oleville opiskelijoille.

Kuraattorin ja psykologin työn tavoitteena on tukea ja edistää opiskelijoiden hyvinvointia, sosiaalisia ja psyykkisiä valmiuksia, opintojen etenemistä sekä ehkäistä niiden keskeyttämistä. Kuraattori ja psykologi toteuttavat yksilökohtaista opiskeluhoitotyötä opiskelijan ja hänen huoltajiensa/muiden läheistensä sekä muiden opiskelijan asiassa mukana olevien ammattilaisten kanssa. Lisäksi kuraattori ja psykologi osallistuvat oppilaitoksen yhteisölliseen työhön oman ammattinsa edustajana sekä toimii moniammatillisessa yhteistyössä oppilaitosten sisäisten ja ulkoisten verkostojen kanssa.

Kuraattori- ja psykologipalvelut järjestää Mikkelissä ja Pieksämäellä Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisa.

Sosiaalialan asiantuntijana kuraattori tuo opiskeluhoiton toimintaan kokonaisvaltaisen näkökulman opiskelijan elämäntilanteesta. Sosiaalisten vaikeuksien tunnistaminen ja selvittäminen sekä tukeminen niiden ratkaisemiseksi on olennainen osa oppilaitoksen sosiaalityötä. Kuraattorityön painotus on ennaltaehkäisevässä ja varhaisessa tuessa ja opiskelijoiden ongelmien varhaisessa selvittämisessä. Opiskelija voi hakeutua/ohjautua kuraattorin luo, jos mieltä askarruttaa mm. opintoihin, vuorovaikutussuhteisiin, perheeseen, tunne-elämään, arjessa selviytymiseen, päihteiden käyttöön, talouteen, asumiseen, kasvuun - ja kehitykseen tai opiskelun siirtymävaiheisiin liittyvät asiat.

Opiskeluhoiton psykologin yksilö- ja asiakastyö sisältää opiskelijan kehitykseen, oppimiseen tai opiskeluun liittyvien kysymysten selvittelyä ja arviointia. Tähän kuuluu opiskelijan psykologinen arviointi toimenpiteineen, tukitoimien ja opetusjärjestelyjen suunnittelu yhdessä oppilaitoksen henkilöstön kanssa sekä moniammatillinen yhteistyö verkostojen kanssa. Asiakastyöhön kuuluu opiskelijoiden yksilöllinen tuki ja ohjaus mielen hyvinvointiin, sosiaaliseen vuorovaikutukseen tai oppimiseen liittyvissä pulmissa. Mahdollisen psykologisen tutkimuksen tarpeen arvioi aina psykologi.

Yhteisöllinen opiskeluhoitotyö pitää kuraattorin ja psykologin osalta sisällään mm. osallistumisen yhteisöllisen hyvinvointityöryhmän toimintaan sekä toimintamallien (mm. poissaolo-, kiusaamis-, väkivalta-, päihde- ja kriisitilanteissa) laadintaan, päivittämiseen ja soveltamiseen oppilaitoksessa. Lisäksi yhteisölliseen työhön kuuluu esim. osallistuminen yhteisiin tapahtumiin, työskentely ryhmässä (esim. teemakeskustelut) sekä keskustelut arjessa oppilaitoksen henkilökunnan kanssa asioista, jotka edistävät opiskelijan tai koko yhteisön hyvinvointia.

4.2 Opiskeluterveydenhuollon palvelut

Opiskeluterveydenhuoltoon ovat oikeutettuja

- opiskelijat, jotka suorittavat ammatillista perustutkintoa, ammattitutkintoa tai erikoisammattitutkintoa tai niiden osaa ja
- opiskelijat, jotka ovat tutkintokoulutukseen valmentavassa koulutuksessa (TUVA).

Lisäksi edellytyksenä on, että 1 momentissa tarkoitetun opiskelijan koulutus oikeuttaa opintotukilain (65/1994) mukaiseen opintotukeen.

Pääsääntöisesti oppisopimuskoulutuksessa oleva opiskelija on työsuhteessa, jolloin hänelle kuuluvat työterveyshuollon palvelut, ei opiskeluterveydenhuollon palvelut.

Opiskeluterveydenhuollon tavoitteena on opiskelijoiden terveyden ja hyvinvoinnin sekä opiskelukyvyyn seuraaminen ja edistäminen, erityisen tuen tarpeen tunnistaminen ja jatkotutkimuksiin/hoittoon ohjaaminen. Opiskeluterveydenhuollossa järjestetään terveyden- ja sairaanhoitopalveluja opiskelijoille mukaan lukien mielenterveys- ja päihdetyö sekä seksuaaliterveyden edistäminen ja suun terveydenhuolto.

Kaikille opiskeluterveydenhuollon palveluihin oikeutetuille opiskelijoille tarjotaan terveystarkastus ensimmäisen opiskeluvuoden aikana. Mikäli lukukauden alussa opiskelija, opettaja tai esim. huoltaja huomaa tarvetta ajanvaraukselle jo ennen kuin terveydenhoitajalta tulee kutsu, ajan voi varata jo aiemmin. Mikäli opettajalla on erityisiä toiveita tapaamista ajatellen, tulee niistä ilmoittaa terveydenhoitajalle.

Terveydenhoitaja käy esittäytymässä aloittavien opiskelijoiden ryhmissä ja kertoo tuolloin opiskeluterveydenhuoltopalveluista. Myös Esedun verkkosivuilla ja sähköisessä opiskelijan oppaassa on tietoa palveluista ja mm. yhteyshenkilöt opiskelualoittain. Opiskeluterveydenhuolto tiedottaa palveluistaan Wilmassa.

Opiskelijan terveysneuvonta on yksilöllistä ja sillä tuetaan itsenäistymistä, opiskelukykyä, terveellisiä elämäntapoja, seksuaaliterveyttä, hyvää kuntoa, mielenterveyttä ja ehkäistään kiusaamista. Oppilaitoksen kanssa yhdessä jaetaan tietoa ammattiin liittyvistä edellytyksistä ja keskeisistä terveys- ja turvallisuusriskeistä sekä tavoista suojautua niiltä.

Terveystarkastuksessa on tärkeä saada kokonaiskäsitys opiskelijan terveydestä ja hyvinvoinnista sekä ohjata opiskelijaa tekemään terveyttä edistäviä valintoja. Huomiota kiinnitetään opiskelijan elämäntilanteeseen, opiskelumotivaatioon ja terveysriskeihin. Opiskelijan terveydentilaa arvioidaan erityisesti opinnoista selviytymisen kannalta. Terveyden edistämisen lisäksi terveystapaamisen tavoitteena on tunnistaa erityistä tukea tarvitsevat opiskelijat varhain. Erityisen tuen tarvetta voivat aiheuttaa esimerkiksi opiskelijan krooninen sairaus, mielenterveys- ja päihdeongelmat, kiusaaminen, oppimisvaikeudet, vanhempien sairaus, vanhempien mielenterveys- ja päihdeongelmat, lähisuhdeväkivalta ja vaikeudet perheen tai opiskelijan toimeentulossa. Tuen järjestämisessä tehdään yhteistyötä muun opiskelijahuollon, opettajien ja hoitotahojen kanssa koko opintojen ajan.

Tarvittaessa terveydenhoitaja tai lääkäri on mukana yksittäisen opiskelijan asian käsittelyssä monialaisessa asiantuntijaryhmässä. Huoltajien kanssa tehtävä yhteistyö on myös tärkeä tuki nuoren opiskelijan selviytymisessä.

Terveydenhoitajan nopean palvelun vastaanotto toimii päivittäin akuutteja tarpeita varten ilman ajanvarausta Mikkelissä ja Pieksämäellä (tarkemmat tiedot löytyvät Esedun nettisivulta Opiskeluterveydenhuolto - Etelä-Savon ammattiopisto (esedu.fi)). Vastaanotto on tarkoitettu mm. äkillisten infekti- ja tukielinsairauksien ja niistä johtuvien sairauslomien tarpeen arviointiin. Muissa asioissa terveydenhoitajalle varataan aika Eloisan sähköisen asioinnin kautta, Wilma-viestillä tai puhelimitse. Terveydenhoitajan puhelinaika Mikkelissä on ma-pe klo 10.45-11.30. Vastaanoton lisäksi opiskelijoilla on mahdollisuus käyttää Eloisan chat -palvelua: <https://etelasavonha.fi/asiakkaan-opas/chat/>.

Lääkärin vastaanotto toimii ajanvarauksella opiskeluterveydenhuollon tiloissa. Lääkärintarkastus järjestetään jokaiselle sitä tarvitsevalle. Ajanvaraus tapahtuu terveydenhoitajien kautta. Vastaanottotoiminta pitää sisällään sekä sairauksien ennaltaehkäisyyn että niiden hoitoon sisältyvää toimintaa. Erityistä huomiota kiinnitetään elämäntapoihin ja sairauksiin, jotka voivat aiheuttaa uhkaa opiskelukyvylle. Tarvittaessa lääkärin vastaanotolle kutsutaan mukaan myös nuoren opiskelijan perhettä tai muuta verkostoa. Lääkärin kautta opiskelija voidaan ohjata jatkotutkimuksiin erikoissairaanhoidon. Opiskeluterveydenhuollossa tehdään myös lääkärintarkastukset kutsunta- ja perhesuunnitteluasioihin liittyen.

Mikäli opiskelijalla on tutkimuksilla todennettu tarve erityisruokavalioon, tulee opiskelijan ottaa yhteys terveydenhoitajaan opintojen alussa. Terveydenhoitajan vastaanotolla täytetään lomake oppilaitoksen opiskelijaravintolan henkilökunnalle. Opintojen aikana tarvittava lääkitys tulee olla opiskelijalla itsellään mukana.

Yhteisöllistä ennaltaehkäisevää työtä opiskeluterveydenhuolto tekee yhdessä oppilaitosten, opiskelijajärjestöjen ja muiden opiskeluyhteisön hyvinvointiin vaikuttavien tahojen kanssa. Opiskeluterveydenhuolto on mukana oppilaitoksen opiskeluhuoltosuunnitelman ja erilaisten riskitilanteiden toimintaohjeiden laatimisessa sekä opiskeluhuoltoryhmän toiminnassa. Opiskeluympäristön ja – yhteisön terveellisyys ja turvallisuus tarkastus tehdään joka kolmas vuosi laajassa yhteistyössä oppilaitoksen, opiskelijoiden, opiskeluterveydenhuollon, terveystarkastajan, henkilöstön työterveyshuollon, työsuojeluhenkilöstön ja muiden tarvittavien tahojen kanssa. Tarkastuksen tavoitteena on mm. tapaturmien ehkäiseminen ja esteettömän oppimisympäristön turvaaminen sekä koko oppilaitosyhteisön hyvinvoinnin lisääminen.

4.3 Opiskeluhuoltopalveluihin ohjaaminen

Jos oppilaitoksen työntekijä arvioi, että opiskelija tarvitsee opiskeluhuoltopalveluja, hänen on otettava viipymättä yhteyttä opiskeluterveydenhuollon työntekijään tai opiskeluhuollon psykologiin tai kuraattoriin yhdessä opiskelijan kanssa ja annettava tiedossaan olevat tuen tarpeen arvioimiseksi tarvittavat tiedot.

Opiskelija voi hakeutua terveydenhoitajan, kuraattorin tai psykologin vastaanotolle oma-aloitteisesti, vastuuhjaajan, opettajan, opinto-ohjaajan, huoltajan tai muun yhteistyökumppanin ohjaamana. Palvelut ovat vapaaehtoisia, luottamuksellisia ja maksuttomia. Tarvittaessa terveydenhoitaja, kuraattori tai psykologi ohjaa opiskelijan muiden tarvittavien palveluiden piiriin tai kutsuvat yhteistyökumppaneita mukaan opiskelijan tueksi. Yksilökohtaisen opiskeluhuollon yhteistyön tavoitteena on tukea opiskelijaa mahdollisimman varhaisessa vaiheessa ja auttaa opiskelija tarvittavien palvelujen piiriin. Yhteistyökumppaneita ovat esimerkiksi kasvatus- ja perheneuvonta, perusterveydenhuollon mielenterveysvastaanotot kuten esim. Välkkäri, lastensuojelu, sosiaalihuolto, Olkkari, etsivä nuorisotyö, sekä erikoissairaanhoidon nuoriso- ja aikuispsykiatrian vastaanotot.

Huoltajalla ei ole oikeutta kieltää alaikäistä opiskelijaa käyttämästä opiskeluhuollon palveluita.

Verkko-opintoja suorittavat opiskeluhuoltoon oikeutetut opiskelijat saavat kuraattoriin ja psykologiin ja terveydenhoitajaan yhteyden Wilman kautta tai puhelimitse. Palveluita tarjotaan myös kautta.

Opiskeluhuollon palveluja on tarkemmin kuvattu Esedun nettisivulla [Opiskelijalle - Etelä-Savon ammattiopisto \(esedu.fi\)](https://esedu.fi).

4.4 Yksittäisen opiskelijan tueksi koottavan monialaisen asiantuntijaryhmän kokoaminen, suostumuksen hankkiminen ja työskentelyyn osallistuminen

Yksittäisen opiskelijan tai tietyn opiskelijaryhmän tuen tarpeen selvittämiseen ja opiskeluhuollon palvelujen järjestämiseen liittyvät asiat käsitellään tapauskohtaisesti koottavassa monialaisessa asiantuntijaryhmässä. Monialaisen asiantuntijaryhmän tavoitteena on opiskelijan oppimisen edistäminen ja hyvinvoinnin vahvistaminen. Asiantuntijaryhmään voidaan nimetä asiantuntijoita jäseneksi vain opiskelijan, tai, ellei hänellä ole edellytyksiä arvioida annettavan suostumuksen merkitystä, hänen huoltajansa suostumuksella. Asiantuntijaryhmä nimeää keskuudestaan vastuuhenkilön (L1287/2013, §14).

Jos yksittäisen opiskelijan osalta esille tulee opiskelijahuollollisia tarpeita, sovitaan erikseen, miten ja milloin tapauskohtainen monialainen asiantuntijaryhmä kutsutaan koolle ja pyydetään opiskelijalta/huoltajalta tapaamiseen yksilöity lupa. Monialaisen asiantuntijaryhmän koollekutsumisesta vastaa pääsääntöisesti vastuuhjaaja tai opiskeluhuollon toimija. Tapaaminen kirjataan opiskeluhuollon kertomukseen.

4.5 Opiskeluhuoltokertomusten laatiminen, säilytys ja vastuuhenkilön nimeäminen koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltorekisterille

Opiskeluhuollon monialainen asiantuntijaryhmä laatii tapaamisesta muistion. Muistioiden kokonaisuus muodostaa opiskeluhuoltokertomuksen. Ryhmän vastuuhenkilö kirjaa yksilökohtaisen

opiskeluhuollon järjestämiseksi ja toteuttamiseksi välttämättömät tiedot opiskeluhoitokertomukseen. Kirjauksia voivat tehdä myös muut asiantuntijaryhmän jäsenet. Kertomus laaditaan jatkuvaan muotoon, joka etenee aikajärjestyksessä.

Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki edellyttää, että kertomukseen kirjataan seuraavat asiat:

- yksittäisen opiskelijan nimi, henkilötunnus, kotikunta ja yhteystiedot sekä alaikäisen opiskelijan huoltajan tai muun laillisen edustajan nimi ja yhteystiedot
- kirjauksen päivämäärä sekä kirjauksen tekijä ja hänen ammatti- tai virka-asemansa,
- kokoukseen osallistuneet henkilöt ja heidän asemansa
- asian aihe ja vireille panija
- opiskelijan tilanteen selvittämisen aikana toteutetut toimenpiteet kuten arviot, tutkimukset ja selvitykset
- toteutetut toimenpiteet kuten yhteistyö eri tahojen kanssa sekä aiemmat ja nykyiset tukitoimet
- tiedot asian käsittelystä ryhmän kokouksessa, tehdyt päätökset ja niiden toteuttamissuunnitelma
- toteuttamisesta ja seurannasta vastaavat tahot

Jos sivulliselle annetaan opiskeluhoitokertomukseen sisältyviä tietoja, asiakirjaan on lisäksi merkittävä mitä tietoja, kenelle sivulliselle ja millä perusteella tietoja on luovutettu.

Opiskeluhoitokertomus kirjataan Esedun osalta Wilmassa Muistiot-välilehdelle, missä ne myös säilytetään. Monialaisen asiantuntijaryhmän kokoontuessa sovitaan kuka ryhmästä kertomuksen kirjoittaa.

Opiskeluhoitokertomuksen kirjaaja sovitaan tilanteen mukaan. Oppilashuoltokertomuksesta ja rekisteristä ja salassapidosta säädetään oppilas- ja opiskelijahuoltolain 20-23 §:ssä.

Opiskeluhoitokertomusta ei tehdä, jos palaverin kokoonkutsuja on jokin muu kuin koulu, esim. lasten tai nuorten psykiatrian poliklinikka, lastensuojelu tai Ohjaamo Olkkari.

Opiskeluhoitokertomukset sekä muut opiskeluhuollon tehtävissä laaditut tai saadut yksittäistä opiskelijaa koskevat asiakirjat tallennetaan opiskeluhoitorekisteriin. Koulutuksen järjestäjä vastaa henkilötietojen käsittelystä ja ylläpitää edellä mainittua rekisteriä. Opiskeluhoitorekisteriin tallennetut tiedot, jotka koskevat yksittäistä opiskelijaa taikka muuta yksityistä henkilöä, ovat salassa pidettäviä.

Koulu- ja opiskeluterveydenhuollon henkilöstö ja psykologit kirjaavat yksilökohtaisen opiskeluhoitotyön säädetysti potilaskertomukseen ja muihin potilasasiakirjoihin. Vastaavasti opiskeluhoitopalveluiden kuraattorit kirjaavat asiakastiedot kuraattorin asiakaskertomukseen sosiaalihuoltolain mukaisesti.

Opiskelijan yksilökohtaisen opiskeluhuollon järjestämiseen ja toteuttamiseen osallistuvilla on salassapitovelvollisuuden estämättä oikeus saada toisiltaan ja luovuttaa toisilleen sekä opiskeluhoitosta vastaavalle viranomaiselle sellaiset tiedot, jotka ovat välttämättömiä yksilökohtaisen opiskeluhoollon järjestämiseksi ja toteuttamiseksi. Lisäksi heillä on oikeus saada ja luovuttaa toisilleen

sekä opiskelijan opettajalle, rehtorille ja koulutuksen järjestäjälle opiskelijan opetuksen asianmukaisen järjestämisen edellyttämät välttämättömät tiedot. Tiedon luovuttaja joutuu harkitsemaan esimerkiksi sitä, onko kysymys sellaisesta tiedosta, joka on välttämätön opiskelijan tai muiden opiskelijoiden turvallisuuden varmistamiseksi. Luovutettava tieto voi koskea muun muassa sellaista opiskelijan sairautta, joka tulee ottaa opetustilanteissa huomioon. Vaikka tiedon luovuttamiselle olisikin edellä todettu lain tarkoittama peruste, yhteistyön ja luottamuksen turvaamiseksi pyritään aina ensisijaisesti hankkimaan opiskelijan tai huoltajan suostumus salassa pidettävän tiedon luovuttamiseen.

Jos opiskelija siirtyy toisen koulutuksen järjestäjän koulutukseen, on pyydettävä opiskelijan tai tarvittaessa hänen huoltajansa suostumus siihen, että uudelle koulutuksen järjestäjälle voidaan siirtää opiskeluhuollon asiakasrekisteristä sellaiset salassa pidettävät tiedot, jotka ovat tarpeellisia opiskeluhuollon jatkuvuuden kannalta. Sen sijaan koulutuksen järjestämisen kannalta välttämättömät tiedot toimitetaan salassapidon estämättä viipymättä toiselle koulutuksen järjestäjälle. Vastaavat tiedot voidaan antaa myös uuden koulutuksen järjestäjän pyynnöstä.

Etelä-Savon ammattiopiston henkilöstö, opiskeluhuoltopalveluja toteuttavat sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöt ja muut opetuksen tai yksilökohtaisen opiskeluhuollon toteutukseen osallistuvat henkilöt eivät saa antaa sivullisille yksilökohtaisen opiskeluhuollon asiakirjoihin sisältyviä tai muuten tietoonsa saamia yksittäistä opiskelijaa koskevia salassa pidettäviä tietoja, jos siihen ei ole:

- 1) asianomaisen henkilön tai, ellei hänellä ole edellytyksiä arvioida annettavan suostumuksen merkitystä, hänen laillisen edustajansa kirjallista, yksilöityä suostumusta; taikka
- 2) tiedon luovuttamiseen oikeuttavaa lain säännöstä.

Yksilökohtaisen opiskeluhuollon yhteistyön ja tietojen luovutuksen periaatteet koulutuksen siirtävävaiheissa

Esedussa tehdään vahvaa nivelvaiheyhteistyötä sekä opintoihin ohjautumisen vaiheessa että opintojen loppuvaiheessa. Syksyisin järjestetään tiedonsiirtopäivä, jossa perusopetuksen pedagoginen henkilökunta siirtää toisen asteen toimijoille oppilaiden ja näiden huoltajien luvalla opetuksen järjestämistä koskevaa välttämätöntä tietoa.

Opiskelijan siirtyessä kesken opintojen oppilaitoksesta tai tutkinnosta toiseen, valmentavaan koulutukseen tai valmentavasta koulutuksesta tutkintoon, on siirtävävaiheessa mukana Esedun osalta opinto-ohjaaja tai vastuuhjaaja, joka varmistaa opintojen joustavan jatkumisen. Opiskelija saattaa myös siirtyä esimerkiksi lyhyemmän jakson ajaksi työpajalle, muuhun kuntouttavaan toimintaan tai sairaalaopetukseen. Myös tällöin vastuuhjaaja, opinto-ohjaaja tai kuraattori varmistaa, että opintojen jatkumisesta jakson jälkeen on tehty suunnitelma.

Opintojen päättövaiheessa ne opiskelijat, joilla koetaan olevan haasteita työllistymisessä, pyritään ohjaamaan työvoimahallinnon palvelujen piiriin. Jatko-opinto-ohjausta tarjotaan kaikille opiskelijoille.

4.6 Opiskeluhoitorekisteri

Koulutuksen järjestäjä ylläpitää rekisterinpitäjänä monialaisen yksilökohtaisen opiskeluhoiton rekisteriä (*opiskeluhoitorekisteri*). Rekisterinä toimii Etelä-Savon ammattiopistossa Primus-järjestelmä, jonka käyttöliittymä on Wilma. Rekisteriin tallennetaan oppilaitoksen toteuttamassa monialaisessa yksilökohtaisessa opiskeluhoitossa laadittavat opiskeluhoitokertomukset sekä muut siihen liittyvissä tehtävissä laaditut tai saadut yksittäistä opiskelijaa koskevat asiakirjat. Rekisterillä on vastuuhenkilö, joka määrittelee tapauskohtaisesti käyttöoikeudet rekisteriin tallennettaviin tietoihin.

Yksittäisen opiskelijan opiskeluhoitorekisteriin tallennetut tiedot ovat salassa pidettäviä.

4.7 Yhteistyö opiskeluhoitopalvelujen kanssa HOKSin laadinnassa

Vastuuohjaaja laatii opiskelijan kanssa opintojen alussa henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelman (HOKS). HOKSia päivitetään opintojen edetessä. Jos HOKS-keskustelujen yhteydessä ilmenee tarvetta opiskeluhoiton palveluihin, vastuuohjaaja kutsuu koolle monialaisen asiantuntijaryhmän tai ohjaa opiskelijan suoraan tarvittavan asiantuntijan luo tai konsultoi opiskeluhoiton toimijoita. Tarvittaessa opiskeluhoitohenkilöstö voi olla asiantuntijaroolissa mukana HOKSin laadinnassa. Myös opintojen edetessä HOKS-keskusteluilla on tärkeä rooli opiskelijan kokonaistilanteen havainnoinnissa. Lisätietoja HOKSista löytyy Essistä: [HOKS \(sharepoint.com\)](https://sharepoint.com)

4.8 Tarvittavan opiskeluhoiton järjestäminen kurinpitotoimen tai oppilaan opetukseen osallistumisen epäämisen yhteydessä

Opiskeluhoiton toimijoita saatetaan pyytää mukaan asiantuntijaroolissa mahdollista kurinpitotausta edeltäviin selvityksiin ja keskusteluihin. Opiskeluhoiton toimijoiden tehtävänä on tarjota opiskelijalle tukea ja ohjausta ongelmatilanteissa.

4.9 Ilmoitusvelvollisuudet

4.9.1 Sosiaalihuoltolain mukaiset yhteydenotot

Jos henkilö tarvitsee sosiaalihuoltoa, hänet on ohjattava hakemaan palveluja tai otettava yhteys sosiaalihuoltoon (sosiaalihuoltolaki 1301/2014). Yhteydenottoon tarvitaan suostumus. Ellei suostumusta saada, yhteys sosiaalihuoltoon on kuitenkin otettava, jos henkilö ei kykene vastaamaan omasta terveydestään tai turvallisuudestaan tai kyseessä on lapsen etu.

Ohjaus- ja yhteydenottovelvollisuus koskee seuraavia (35 §):

”...jos...terveydenhuollon ammattihenkilö, sosiaalikuraattori taikka sosiaalitoimen, opetustoimen, liikuntatoimen, lasten päivähoidon, pelastuslaitoksen, Hätäkeskuslaitoksen, Tullin, poliisin, Rikosseuraamuslaitoksen, työ- ja elinkeinoviranomaisen, Kansaneläkelaitoksen tai ulosottoviranomaisen palveluksessa oleva on tehtävässään saanut tietää henkilöstä, jonka sosiaalihuollon tarve on ilmeinen, hänen on ohjattava henkilö hakemaan sosiaalipalveluja tai henkilön antaessa suostumuksensa otettava yhteyttä kunnallisesta sosiaalihuollosta vastaavaan viranomaiseen, jotta tuen tarve arvioitaisiin.”

Sosiaalihuoltolain mukaisia palveluita ovat mm. kotipalvelu, perhetyö, tukiperhe- ja tukihenkilötoiminta, vertaisryhmätoiminta sekä lapsen ja vanhemman välisten tapaamisten valvonta (oikeuden päätöksellä tai lastenvalvojan sopimuksella).

4.9.2 Huoli-ilmoitus sosiaalihuollon tarpeesta

Huoli-ilmoitus on henkilön itsensä tekemä tai hänen suostumuksellaan tehty ilmoitus henkilön sosiaalihuollon tarpeesta.

Yhteydenoton voi tehdä kuka tahansa, joka havaitsee tai saa tietää sellaisia seikkoja, joiden vuoksi henkilön palvelujen tarve olisi syytä selvittää. Varhaisella avuntarpeen tunnistamisella pyritään tukemaan kaikenikäisten hyvinvointia ja auttamaan arjessa selviytymistä.

<https://etelasavonha.fi/asiakkaan-opas/huoli/>

4.9.3 Lastensuojeluilmoitus

Lastensuojelulain ilmoitusvelvollisuus salassapitosäännösten estämättä koskee laajasti eri tahoja, jotka ovat tehtävässään saaneet tietää lapsesta, jonka hoidon ja huolenpidon tarve, kehitystä vaarantavat olosuhteet tai oma käyttäytyminen edellyttää mahdollista lastensuojelun tarpeen selvittämistä. Lapsella tarkoitetaan tässä alle 18-vuotiasta. Velvollisuus ilmoituksen tekemiseen on mm. sosiaali- ja terveydenhuollon ja opetustoimen, palveluksessa tai luottamustoimessa olevilla. Ilmoituksen tekemiseen on velvoitettu se henkilö, joka on saanut tietää mahdollisesta lastensuojelun tarpeesta, eikä ilmoituksen tekemistä saa viivästyttää delegoimalla sitä esimerkiksi toiselle työntekijälle.

Ilmoitusvelvollisuus koskee sitä tietoa, jonka työntekijä on saanut omassa työssään. Kynnys tehdä lastensuojeluilmoitus ei saa olla liian korkea. Jos työntekijällä on vaikeuksia arvioida, onko herännyt huoli riittävän vakava lastensuojeluilmoituksen tekemiseksi, asiasta voi yleisellä tasolla kysyä asuinkunnan sosiaaliviranomaisilta. Nuoren henkilöllisyyttä ei tällöin paljasteta.

Lastensuojeluilmoitus tulee tehdä, kun ilmoitusvelvollinen havaitsee tai saa tietää asioita, joiden vuoksi lastensuojelun tarve on aiheellista ja tarpeellista selvittää, eli

1. perustuu ilmoituksen tekijän omaan arvioon tilanteesta
2. huolen herätessä asiasta keskustellaan ensisijaisesti suoraan vanhempien kanssa

3. ilmoituksen perusteeksi riittää perusteltu huoli, joka tulee kirjata selkeästi myös ilmoitukseen, ei tarvitse eikä tule ottaa kantaa muuhun, esimerkiksi tukitoimiin
4. tehtävä viipymättä, vanhemmat eivät voi kieltää ilmoituksen tekoa.
5. ilmoitus tehdään nuoren nimellä.

Ilmoitusperusteita ovat mm.:

1. hoidon tai huollon tarve: perushuolenpito, vanhemmuus, tarpeiden laiminlyönti tai heitteillejättö
2. kehitystä vaarantavat olosuhteet: mm. lähisuhdeväkivalta, vanhemman päihde- tai mielenterveysongelmat, jaksamattomuus, vanhemman oman hoidon laiminlyönti
3. oma käyttäytyminen: päihde- tai mielenterveysongelmat, rikollisuus, itsetuhoisuus
4. Huom! Ilmoitusvelvollisten on tehtävä ilmoitus suoraan poliisille, kun heillä on tehtäväsään tietoon tulleiden seikkojen perusteella syytä epäillä, että nuorta on pahoinpidelty tai häneen on kohdistunut seksuaalirikos, samalla tehtävä myös lastensuojeluilmoitus!

Lastensuojeluilmoituksen sisältö

1. Ilmoitukseen on kirjattava näkyviin kaikki se tieto, joka halutaan kertoa, ei ”rivien välistä lukemista” tai tarralappua päällä, jonka sisällöstä kielletään kertomasta perheelle
2. Ilmoitukseen toivotaan liitettävän se tieto, mitä nuoren tukemiseksi oppilaitoksessa on jo tehty
3. Nuorten/huoltajan luvalla ilmoitukseen voidaan liittää esim. kopiot opiskeluhuoltokertomuksista
4. Mikäli lastensuojelu päättyy tekemään lastensuojelutarpeen selvityksen, lastensuojeluviranomaisella on oikeus pyytää ko. selvitystä varten tarvitsemansa tiedot lastensuojelulain nojalla salassapitosääntöjen estämättä, mm. tiedot opiskeluhuoltokertomuksesta
5. Hyviin toimintakäytänteisiin kuuluu, että ilmoituksen tekijä kertoo perheelle ilmoituksen tekemisestä itse etukäteen, jos suinkin mahdollista (poikkeuksena pahoinpitely- ja seksuaalirikosepäilyt, joissa on konsultoitava poliisia tai poliisin sosiaalityöntekijää siitä, kuka ja miten asiasta perheelle kertoo)

Lastensuojeluilmoitus on tehtävä viipymättä, jos asianosaiset eivät suostu yhteydenottoon ja lastensuojelulain 25 §:n kriteerit täyttyvät.

Lastensuojeluilmoituksen tekeminen

Ilmoituksen voi tehdä puhelimitse, kirjallisesti tai käymällä virastossa henkilökohtaisesti, mieluiten kirjallisesti. Tietojen arkaluontoisuuden vuoksi ilmoitusta ei pidä tehdä sähköpostitse. Ilmoitus suositellaan tehtävän sähköisellä lomakkeella: <https://etelasavonha.fi/palvelut/paivystys/lastensuojeluilmoitus/>

Konsultaatiot ja kiireelliset, päivystykselliset asiat yhteys

- arkinen klo 8-14 lastensuojelun virka-ajan päivystykseen puh. 040 359 8520
- muuna aikana sosiaali- ja kriisipäivystykseen puh. 044 794 2394

Pieksämäen virka-aikainen sosiaalipäivystys klo 8-16 +358 40 085 5793

Lisätietoa: <https://etelasavonha.fi/palvelut/lapset-nuoret-ja-perheet/lastensuojelu/>
sekä THL: Lastensuojelun käsikirja.

5 YHTEISTYÖ OPISKELIJOIDEN JA HEIDÄN HUOLTAJIENSA KANSSA SEKÄ OPPILAITOKSESSA TYÖSKENTELEVIEN JA MUIDEN OPISKELIJOIDEN HYVINVOINTIA TUKEVIEN TAHOJEN KANSSA

Opiskeluhuollon koordinoinnista vastaavat oppilaitoksen tasolla koulutusjohtaja ja koulutuspäällikkö. Kuraattorien, psykologien ja opiskeluterveydenhuollon toimijoiden työnantaja on Etelä-Savon hyvinvointialue, Eloisa. Opiskeluhuollon toimijat oppilaitoksen puolelta ja Eloisasta kokoontuvat vähintään kerran lukuvuodessa yhteispalaveriin sopimaan oppilaitostasolla yhteisistä käytännöistä, keskustelemaan ajankohtaisista asioista ja varmistamaan yhteistyön toimivuuden sekä opiskeluhuollon palvelujen tasaisen jakautumisen ja riittävyyden.

5.1 Opiskelijoiden, huoltajien, henkilöstön ja opiskeluhoitopalvelujen henkilöstön osallistuminen opiskeluhoitosuunnitelman laatimiseen ja yhteisöllisen opiskeluhuollon toteuttamiseen

Opiskeluhoitosuunnitelman laatimiseen ja yhteisöllisen opiskeluhuollon laatimiseen osallistuu pääosin Esedun oppilaitoskohtainen opiskeluhoitoryhmä eli YHR (yhteisöllisen hyvinvoinnin ryhmä), jossa on opettajien, opiskeluhuollon, opiskelijoiden ja huoltajien edustus. Opiskeluhoitosuunnitelma lähetetään valmistumisen jälkeen ja aina laajemmin päivitetessä Etelä-Savon hyvinvointialueen työntekijöille (opiskeluterveydenhuolto, kuraattorit, psykologit) lausunnon ja kommentoitavaksi.

Yhteisöllistä opiskeluhoitotyötä suunnitellaan yhdessä henkilöstön kanssa. Opiskelijoita osallistetaan opiskelijatoiminnan kautta mm.ideoimaan ja organisoimaan yhteisöllisen opiskeluhuollon tapahtumia ja toimintoja.

Opiskelijoiden osallisuutta oppilaitoksen toiminnassa pidetään yllä opiskelijayhdistyksen kautta. Opiskelijayhdistys nimeää edustajansa oppilaitoskohtaiseen opiskelijahuoltoryhmään. Tämän lisäksi opiskelijoilla on edustus myös monissa muissa Etelä-Savon ammattiopiston ryhmissä. Opiskelijayhdistyksen hallituksen kanssa keskustellaan ajoittain opiskeluhooltoon liittyvistä teemoista. Huoltajien edustaja kuuluu oppilaitoksen yhteisölliseen hyvinvointiryhmään (YHR). Kaikille ensimmäisen vuoden opiskelijoiden huoltajille järjestetään syksyisin kotiväenilta, jossa kerrotaan opintoihin, opiskeluhooltoon ja opinto-ohjaukseen liittyvistä asioista.

5.2 Toimintatavat eri yhteistyötahojen kanssa

5.2.1 Ohjaamo Olkkari

Ohjaamo Olkkarissa on tarjolla tukea, ohjausta ja neuvontaa ti-to klo 13–16 ilman ajanvarausta. Olkkarista löytyvät etsivä nuorisotyö, lastensuojelun sijais- ja jälkihuolto, ajanvarauksella TEtoimiston nuorten palveluneuvoja ja opinto-ohjaaja sekä muita ohjauspalveluja. Ilta-aikaan samassa tilassa toimii kaupungin nuoriso-ohjaajien ylläpitämä Nuorisotila Starlight. Olkkariin saa yhteyden puhelimitse 044-794 3266 ma-pe 9.00-16.00 tai sähköpostitse olkkari(at)mikkeli.fi. Lisätietoa: <http://ohjaamoolkkari.fi>.

5.2.2 Lapsiperheiden sosiaalityö

Suurin osa lastensuojelusta toteutetaan avohuollon tukitoimina, joita ovat mm. ohjaus, neuvonta ja keskustelut, taloudellinen tuki, perhetyö, harrastustoiminnan tukeminen, tukiperhetoiminta, vertaisryhmätoiminta, perhekuntoutus jne.

5.2.3 Lasten ja nuorten mielenterveys- ja päihdepalvelut

Välkkäri-työryhmän palvelu on tarkoitettu Etelä-Savon hyvinvointialueen 13-17v nuorille, kun heillä on huoli nuoren mielenterveyspulmista tai päihteiden käytöstä. Kuka tahansa voi ottaa yhteyttä nuorten Välkkäri-toimintaan.

Nuorisopsykiatrian vastaanotto (sis. akuuttitoiminta ja ajanvaraustoiminta) tarjoaa nuorisopsykiatrian avopalveluja hyvinvointialueella nuorille ja heidän perheilleen erilaisissa nuoruusiän psyykkisissä ongelmissa ja toimii yhteistyössä muiden nuorten kanssa työskentelevien kanssa.

Nuorisopsykiatrisella vastaanotolla työskentelee Nuorten akuuttityöryhmä, joka vastaa nuorten akuutin hoidon tarpeen arviointiin ja selvittelyyn. Työryhmän työskentely on jalkautuvaa ja konsultatiivista. Työryhmä jalkautuu tarpeen mukaan nuorten arkeen esim. koteihin ja kouluihin. Nuorten akuuttityöryhmän toiminta on matalan kynnyksen palvelua, joten lähetettä ei tarvita. Työryhmän osalta hoitovastuu säilyy lähettävällä taholla.

Nuorisopsykiatriselle ajanvarausvastaanotolle tullaan hoitoon ja tutkimuksiin lääkärin läheteellä suoraan esim. koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta tai akuuttityöryhmästä. Toimintamuotoja ovat mm. psykiatriset, psykologiset ja sosiaaliset tutkimukset, yksilö-, perhe- ja verkostotyö, konsultatio, työnohjaus ja koulutus nuorisopsykiatrisissa kysymyksissä.

Nuorisopsykiatrian vastaanoton työskentely on luottamuksellista ja käynnit ovat asiakkaille maksuttomia.

5.2.4 Kotoutumisen edistäminen ja maahanmuutto

Kotoutumisen palvelut toimii koko Eloisan alueella asiakkaina kiintiöpakolaiset, oleskeluluvan saaneet turvapaikanhakijat, tilapäisen suojelun perusteella kuntapaikan saaneet henkilöt, ihmis-

kaupan uhrin, ns. paperittomat henkilöt sekä muut maahanmuuttajat palvelutarpeen mukaan. Palvelun tarkoituksena on maahanmuuttajan kotoutumisen tukeminen, yhdenvertaisuuden, osallisuuden ja tasa-arvon toteutuminen sekä hyvinvoinnin ja terveyden lisääminen.

Kotoutumista tukevat yksilölliset palveluja ovat: sosiaaliohjaus, sosiaalityö, sairaanhoitajan palvelut, kotoutumista edistävä perhetyö, monialaisen osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnin sekä monialaisen kotoutumissuunnitelman laatiminen ja sen seuranta yhteistyössä kunnan ja maahanmuuttajan kanssa. Matalan kynnyksen palveluja ovat ohjaus ja neuvonta, ryhmätoiminta sekä konsultaatio liittyen kotoutumisen edistämiseen.

5.2.5 Mikkelin kriisikeskus

Mikkelin kriisikeskus tarjoaa apua äkillisissä sekä arkielämän kriisitilanteissa. Sinne voi hakeutua ilman lähetettä ajanvarauksella. Keskusteluapua on tarjolla menetyksiä kohdanneille, pitkittyneestä surusta kärsiville ja onnettomuuden tai rikoksen uhreille. Myös ihmissuhdeongelmiin ja muihin vaikeisiin elämäntilanteisiin kriisikeskukselta saa apua ja tukea. Lähtökohtana on asiakkaan kokema elämäntilannekriisi. Keskuksessa voi asioida myös nimettömänä. Palvelut ovat maksuttomia. Kriisivastaanotolla voi asioida yksin, puolison tai perheen kanssa. Työntekijät tekevät myös tarvittaessa kotikäyntejä.

Toimintaan kuuluu myös koulutus, konsultaatio ja yhteistyö muiden sosiaali- ja terveystoimijoiden kanssa.

Yhteystiedot: puh. 015 214 401, sähköposti: kriisikeskus(at)mikkelinkriisikeskus.fi, osoite: Porrassalmenkatu 19 B 31 50100 Mikkelin, palveluaika: ma-pe 9-18 (ajanvarauksella)

Lisätietoa: <http://www.mikkelinkriisikeskus.fi/>

5.2.6 Eloisan elintapaohjaus

Palvelu on ensisijaisesti suunnattu 18-65 -vuotiaille henkilöille, joilla on suurentunut riski sairastua tyyppin 2 diabetekseen. Tarkoituksena on edistää henkilöiden terveyttä ja tukea heidän arjensa jaksamistaan. Pääteemoina ovat uni, liikunta, ravitsemus ja mielen hyvinvointi. Palvelu on asiakkaalle maksuton.

Yhteyshenkilö: Elintapaohjauksen koordinaattori Maija Laukniemi, 040 359 8496, maija.laukniemi@etelasavonha.fi. Käyntiosoite Mikkelissä: Omatori, Porrassalmenkatu 21. 2.kkrs. 50100 Mikkelin <https://etelasavonha.fi/palvelut/terveyspalvelut/kuntoutuspalvelut/elintapaohjaus/>.

5.2.7 Eloisan Nuorten työpaja

Kuntouttavan työtoiminnan työpajat on tarkoitettu 17-29 -vuotiaille koulutuksen ja työelämän ulkopuolella oleville nuorille. Työpajan perustehtävä on nuorten toimintakyvyn, koulutus- ja työelämävalmiuksien parantaminen. Työpajalla on neljä eri työpajaosastoa ja nettiopintopiste sekä starttipajatoimintaa. Eloisan Nuorten työpajatoiminta on sosiaalipalvelu, jonka toimintamuodot ovat kuntouttava työtoiminta ja sosiaalinen kuntoutus. Nuorten työpaja toimii osoitteessa Raviradantie 8-10. Yhteyshenkilö: Sippo Seurujärvi, työpajakoordinaattori p. 040 129 4686.

5.2.8 Rikosuhripäivystys

Rikosuhripäivystyksen (RIKU) tehtävä on parantaa rikoksen uhrin, hänen läheisensä ja rikosasian todistajan asemaa vaikuttamalla ja tuottamalla tukipalveluita.

5.2.9 Viola – väkivallasta vapaaksi ry.

VIOLA ry tarjoaa apua ja palveluja kaikille väkivallan osapuolille. Palvelut ja työmuodot ovat asiakkaille maksuttomia. Viola ry järjestää myös koulutusta, konsultaatiota ja työnohjausta.

5.2.10 Rikos- ja riita-asioiden sovittelu

Sovittelu perustuu rikos- ja eräiden riita-asioiden sovittelusta annettuun lakiin. Sovittelussa osapuolet kohtaavat toisensa ja käsittelevät rikoksen tai riidan aiheuttamia haittoja. Kohtaamisen mahdollistavat koulutetut vapaaehtoiset sovittelijat, jotka toimivat sovittelutoimistossa. Yleisimmin soviteltavia rikosasioita ovat väkivalta- ja omaisuusrikokset, kun taas riita-asioista yleisimpiä ovat koulukiusaaminen ja naapuruusriidat. Sovittelutoiminta on osapuolille maksutonta.

5.2.11 Poliisin ennalta ehkäisevän toiminnan ryhmä ja Ankkuri-toiminta

Poliisin ennalta ehkäisevän toiminnan ryhmä (sisältää ankkuripoliisin toiminnan) tekee ennalta ehkäisevää työtä nuorten (alle 18v.) rikosentekijöiden sekä heidän perheidensä kanssa. Toiminta-ajatuksena on mukana olevien eri toimijoiden tiivis yhteistyö ja tarvittaessa työparityöskentely. Toiminnan tarkoituksena on saavuttaa moniammatillisen yhteistyön kautta ja sen avulla laajaa yhteisvaikutusta nuorten rikosten käsittelyssä.

5.3 Yhteisöllisen ja yksilökohtaisen opiskeluhoollon periaatteista ja toiminnasta tiedottaminen opiskelijoille, huoltajille, henkilöstölle ja yhteistyötahoille

Yhteisöllisessä opiskeluhooltoryhmässä seurataan, arvioidaan ja kehitetään opiskelijoiden hyvinvointia. Opiskeluhooltosuunnitelma on esillä Etelä-Savon ammattiopiston verkkosivuilla.

Yksittäisen opiskelijan tapauksessa vastuunohjaaja, opinto-ohjaaja, kuraattori tai terveydenhoitaja ovat tarvittaessa yhteydessä nuorisotoimeen, lastensuojeluun, poliisiin tai muihin tarvittaviin tahoihin konsultaatiota tai jatko-ohjausta varten. Yllä mainittujen tahojen kanssa pidetään yllä yhteistyötä oppilaitosyhteisön ja opiskeluhoollon kehittämiseksi erilaisissa yhteistyöryhmissä, kuten koulutuksen järjestäjän opiskeluhoollon ohjausryhmissä (Mikkeli ja Pieksämäki) ja oppivelvollisuuden laajentumisen tukemiseksi järjestetyissä yhteistyöryhmissä.

Opiskelija saattaa tietyissä tilanteissa siirtyä lyhyeksi jaksoksi työpajalle, muuhun kuntouttavaan toimintaan tai sairaalaopetukseen. Yhteistyötapaamisissa on mukana vastuunohjaaja, opinto-ohjaaja ja/tai kuraattori. He varmistavat, että opintojen jatkumisesta jakson jälkeen tai opintojen etenemisestä esimerkiksi etäopetuksena on tehty suunnitelma.

5.4 Alaikäisen opiskelijan itsenäinen asema opiskeluhoollon asiakkaana

Opiskeluhoollon toteutetaan yhteistyössä opiskelijan ja hänen huoltajiensa kanssa. Opiskelijan omat toivomukset ja mielipiteet on otettava huomioon häntä koskevissa toimenpiteissä ja ratkaisuissa hänen ikänsä, kehitystasonsa ja muiden henkilökohtaisten edellytystensä mukaisesti (L1287/2013, §18). Opiskeluhoollon toteuttamisessa on huomioitava, että opiskelijalle ja hänen huoltajalleen on annettava tieto opiskelijan asioiden käsittelyyn liittyvistä menettelytavoista ja tietojen käsittelystä.

Alaikäinen ja muu vajaavaltainen voi, ottaen huomioon hänen ikänsä, kehitystasonsa ja muut henkilökohtaiset ominaisuutensa sekä asian laatu, painavasta syystä kieltää huoltajaansa tai muuta laillista edustajansa osallistumasta itseään koskevan opiskeluhoollon asian käsittelyyn sekä antamasta itseään koskevia salassa pidettäviä opiskeluhoollon tietoja huoltajalleen tai muulle lailliselle edustajalleen, jollei se ole selvästi hänen etunsa vastaista. Arvion vajaavaltaisen edun toteutumisesta tekee opiskeluhoollon henkilöstöön kuuluva sosiaali- tai terveydenhuollon ammattihenkilö (L1287/2013, §18).

Huoltajalla ei ole oikeutta kieltää alaikäistä käyttämästä opiskeluhoollon palveluja.

Asian käsittely yksittäisen opiskelijan tueksi koottavassa monialaisessa asiantuntijaryhmässä perustuu opiskelijan tai, jollei hänellä ole edellytyksiä arvioida annettavan suostumuksen merkitystä, hänen huoltajansa suostumukseen (L1287/2013, §19). Opiskelijalla on myös oikeus tarkastaa, mitä tietoja hänestä on tallennettu rekisteriin, ja oikeus saada virheelliset tiedot korjatuksi.

Opiskelijan yksilöidyllä kirjallisella suostumuksella hänen asiansa käsittelyyn voi osallistua tarvittavia opiskeluhoollon yhteistyötahoja taikka opiskelijan läheisiä. Jos alaikäisellä tai muutoin vajaavaltaisella ei ikänsä tai kehitystasonsa vuoksi ole edellytyksiä arvioida itsenäisesti asian merkitystä, huoltaja tai muu laillinen edustaja voi antaa siihen suostumuksen hänen sijastaan.

Monialaisen asiantuntijaryhmän jäsenillä on lisäksi oikeus pyytää neuvoa opiskelijan asiassa tarpeelliseksi katsomiltaan asiantuntijoilta ja ilmaista heille siinä tarkoituksessa salassa pidettäviä tietoja siten kuin viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 26 §:n 3 momentissa säädetään.

5.5 Tiedottaminen

Pääasiallinen yhteydenpidon väline oppilaitoksen ja opiskelijoiden sekä huoltajien välillä on opiskelijahallintojärjestelmän Wilma-käyttöliittymä. Wilmasta huoltajat pääsevät näkemään alle 18-vuotiaan opiskelijan työjärjestyksen, poissaolot ja muut tuntimerkinnot, HOKSin ja erityisen tuen toiminnot. Yhteydenpito toimii Wilma-viestien välityksellä kätevästi oppilaitoksen henkilöstön ja huoltajien välillä.

Opiskeluhoollon toiminnasta tiedotetaan opiskelijoille ja huoltajille Wilma-tiedottein sekä oppilaitoksen www-sivuilla. Yhteistyötahojen kanssa kokoonnutaan tarvittaessa ja heille tiedotetaan

ajankohtaisista asioista esimerkiksi sähköpostin välityksellä. Kaikki tarvittava tieto opiskeluhuollon periaatteista ja toiminnasta on kaikkien saatavilla Esedun www-sivuilla [Opiskelijalle - Etelä-Savon ammattiopisto \(esedu.fi\)](http://www.esedu.fi).

6 SUUNNITELMA OPISKELIJAN SUOJAAMISEKSI VÄKIVALLALTA, KIUSAAMISELTA JA HÄIRINNÄLTÄ SEKÄ KRIISISUUNNITELMA

Opiskelijalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön, johon kuuluu fyysinen, psyykinen, sosiaalinen ja pedagoginen turvallisuus. Turvallisuuden varmistaminen edellyttää opetuksen järjestäjältä suunnitelmallista toimintakulttuurin kehittämistä, yhteistä valmistelua ja yhteisten toimintatapojen luomista. Opetuksen järjestäjä perehdyttää henkilöstönsä ja opiskeluhoitopalvelujen ammattilaiset toimintatapoihin erilaisissa ongelmatilanteissa sekä huolehtii tiedottamisesta ja suunnitelmien päivityksestä.

- [Suunnitelma opiskelijan suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä](#)
- [Kriisisuunnitelma](#)

7 OPISKELUHUOLTOA OHJAAVA LAINSÄÄDÄNTÖ

7.1 Lainsäädäntö ja muut normit

Opiskeluhoitoa, opiskeluhoitopalveja ja yhteistyötä koskevia asioita säädetään useissa eri laeissa ja määräyksissä.

- Lapsen oikeuksien sopimus
- Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013
- Oppilashuoltolakia koskeva sivistysvaliokunnan mietintö SiVM 14/2013 vp
- Opetushallituksen määräykset opiskeluhuollosta ja/tai opetussuunnitelman perusteista
- Terveystieteidenhuoltolaki (1326/2010)
- Valtioneuvoston asetus neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta
- Lastensuojelulaki 417/2007
- Nuorisolaki (1285/2016)
- Tupakkalaki (549/2016)
- Laki ammatillisesta koulutuksesta 531/2017
- Oppivelvollisuuslaki 1214/2020
- Laki tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta 1215/2020
- Sosiaalihuoltolaki 1301/2014
- Laki ehkäisevän päihdetyön järjestämisestä 523/2015
- Työturvallisuuslaki 738/2002

Koulutusmuotokohtainen lainsäädäntö ja normit

- Laki ammatillisesta koulutuksesta (531/2017)
- Valtioneuvoston asetus ammatillisesta koulutuksesta (637/2017)
- Laki lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen opiskelijoiden koulumatkatuesta (48/1997)
- Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen opiskelijoiden koulumatkatuesta (425/2004)
- Opetusministeriön asetus eräiden koulumatkakustannusten laskentaperusteista (940/2009)
- Opintotukilaki (65/1994)

7.2 Kansalliset ohjeet

- Opetushallituksen ohjeet
  - [Opiskeluhoolto ja hyvinvointi -sivusto](#)
  - [Psykososiaalinen tuki äkillisissä kriiseissä](#)
  - [Opetustoimen ja varhaiskasvatuksen turvallisuus -sivusto](#)
  - [Opetustoimen henkilöstön ilmoitusvelvollisuudet ja oikeudet](#)
- Sosiaali- ja terveysministeriön soveltamisohje – Kuntainfo 13a/2015
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen ohjeet

Muita asiaan liittyviä materiaaleja:

- Monialainen opiskeluhoolto ja sen johtaminen – opas. Perälä ym. 2015. THL:n Opas 36.
- Terveellinen, turvallinen ja hyvinvoiva oppilaitos. Opas ympäristön ja yhteisön monialaiseen tarkastamiseen. Hietanen-Peltola & Korpilahti (toim.). 2015. THL.
- Yhteisestä työstä hyvinvointia – opiskeluhooltoryhmä perusopetuksessa. Hietanen-Peltola ym. 2018. THL.
- Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen ammatillisessa perustutkintokoulutuksessa. Wiss ym. 2021. THL.
- Toisella asteella toimien: opas oppilaitoksen opiskeluhooltoryhmälle. Hietanen-Peltola ym. 2019. THL.
- Kohtaaminen keskiössä: Lapsi- ja nuorilähtöisyys opiskeluhoollon palveluissa. Hietanen-Peltola ym. (toim.) 2019. THL.
- Opas seksuaalisen häirinnän ennaltaehkäisemiseksi ja siihen puuttumiseksi kouluissa ja oppilaitoksissa. Laitinen, K. ym. 2020. Oppaat ja käsikirjat 2020:4a. Opetushallitus.

7.3 Koulutuksen järjestäjän ohjeet ja yhdyspinnat muihin suunnitelmiin

- [Varhaisen mukaantulon malli poissaoloihin puuttumiseen](#)
- [Kriisisuunnitelma](#)
- [Päihdeohjelma](#)
- [Suunnitelma opiskelijan suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä](#)
- [Toimenpidesuunnitelma: Turvallinen opiskeluympäristö ja seuraamukset](#)
- [Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki](#)

- Arvio opiskeluhuollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskelu-
huoltopalveluista
- [Varhaisen mukaantulon malli poissaoloihin puuttumiseen](#)
- [Kriisisuunnitelma](#)
- [Päihdeohjelma](#)
- [Suunnitelma opiskelijan suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirin-
nältä](#)
- [Toimenpidesuunnitelma: Turvallinen opiskeluympäristö ja seuraamukset](#)
- [Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki](#)